

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

V. BUCAR LA MACEDONIA E I MACEDONI

(Firenze, 1978)

του Καθηγητού ΛΑΖ. Θ. ΧΟΥΜΑΝΙΔΗ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Οι Σλαύοι είναι βραχυκέφαλοι, όπως σχεδόν οι Φινλανδοί και οι Ούγγροι, των οποίων επίσης η γλώσσα ομοιάζει με την των Σλαύων. Οι Βουργουνδοί, οι Αλανοί, οι Φράγκοι είναι δολιχοκέφαλοι, οι Σέρβοι μεσοκέφαλοι ενώ οι Βούλγαροι του Βορρά είναι όπως και οι Σλαύοι βραχυκέφαλοι εν αντιθέσει προς τους κατοίκους της Ρωμυλίας, οι οποίοι είναι δολιχοκέφαλοι μογγολικών χαρακτηριστικών.

Οι Σλαύοι πάντως της Ανατολικής Ευρώπης είναι βραχυκέφαλοι προελθόντες εκ μακράς φυλετικής εξελίξεως των.

Οι Σλαύοι εμφανίζονται κατά τον 6ον μ.Χ. αιώνα με ορμητήριόν των την μεταξύ Όδερ και Βόλγα περιοχή έχοντες λαϊκήν εξουσίαν, μικτήν κοινοτικήν και ατομικήν ιδιοκτησίαν, ασχολούμενοι με την γεωργίαν και την κτηνοτροφίαν, κυρίως όμως με την πρώτην. Εις την κοινωνίαν των ταύτην υφίσταται καταμερισμός των έργων μεταξύ ανδρός και γυναικός, του πρώτου ασχολουμένου με το κυνήγιον και την σιδηρουργίαν και κατασκευήν εργαλείων και όπλων, της δευτέρας με την γεωργίαν, την ύφανσιν και την φροντίδα του οίκου και των τέκνων. Από του 8ου αιώνος οι Σλαύοι εξαπλώνονται, αφού το πρώτον δέχονται την εισβολήν Βυζαντινών και Γενουατών.

Οι Σλαύοι της Πανεονίας και της Δακίας είναι Ουγγρικής καταγωγής, αναμειχθέντες με τους Ούνους οι οποίοι εισέβαλον κατά την εποχήν των βαρβαρικών επιδρομών εις την αυτήν την περιοχήν της Ευρώπης, την ιδίαν δε ανάμειξιν υπέστησαν μετά των Ούνων και τα τουρκικά φύλα δια να ακολουθήσουν οι Τούρκο-Τάρταροι και οι Άβαροι συγγενείς των Ούνων.

Κατά τον 11ον αιώνα εμφανίζονται και οι Μαγυάροι, που αναμειγνύονται με τους Σλαύους, ενώ εις τα Βαλκάνια ιδρύεται το μεγάλο βουλγαρικό Κράτος, το οποίον εάν δεν υπήρχεν οι Μαγυάροι θα είχαν την τύχην των Ούνων και των Αβάρων, οίτινες εξηφανίσθησαν υπό τους συνεχείς πολέμους.

Οι Σλαύοι είναι Ινδοευρωπαίοι διό και συγγέονται με τους Αρείους Ινδούς και Πέρσας μολονότι Γερμανοί συγγραφείς θεωρούν Αρείους μόνον τους ινδογερμανικούς λαούς, διό και κατ' αυτούς οι Σλαύοι δεν είναι Αρειοί. Γεγονός πάντως είναι ότι η σλαυική γλώσσα διαφέρει ολιγώτερον των Αρείων από τας άλλας γλώσσας των ινδοευρωπαίων και δη των Ελλήνων και των Ιταλών.

Ως Σλαύους θα θεωρήσωμεν ομάδα λαών¹, οι οποίοι μολονότι έχουν διάφορα ανθρωπολογικά στοιχεία όμως παρουσιάζουν κοινά εθνογραφικά και κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά με κοινήν καταγωγήν γλώσσης, την ινδοευρωπαϊκήν (²). Κατά την μεγάλην μετανάστευσιν των βαρβάρων λαών ανά την Ευρώπην και την συνεχή εισβολήν των εις αυτήν, οι Σλαύοι αναμειγνύονται με Γότθους Κέλτας και Τεύτονας.

Η σημερινή Γιουγκοσλαυία κατεκλείσθη επίσης υπό Ιλλυριών, Σέρβων, Σλοβάκων και Κροατών επί δε Ιουστινιανού οι Σλαύοι εισέρχονται και εις αυτήν την Θράκην. Κατά τον 7ον αιώνα οι Σλαύοι διελθόντες την Ελληνικήν Χερσόνησον κατέρχονται εις Πελοπόννησον και το 623 έφθασαν μέχρι της Κρήτης. Περί το 650 ομάδες τούτων εισδύουν εντός της Μ. Ασίας συνοδευόμενοι υπό Αβάρων, δεν δύνανται όμως κατά την διαδρομήν των ταύτην, από εισόδου των εις Θράκην, να αφομοιώσουν τους αυτόχθονας, αλλά και τους άλλους εισβάλλοντας εις τον Ελλαδικόν χώρον, δεν είναι άλλωστε ούτοι πλέον των 3.000, κατά τον Προκόπιον. Πράγματι περί τα μέσα του 6ου αιώνος οι Σλαύοι ήσαν ελάχι-

1. Η ομάς αυτή περιλαμβάνει Πολωνούς, Τσέχους, Σλοβάκους και έτερα φύλα εγκατεστημένα παρά τον Έλβαν και την Βαλτικήν. Γενικώς δε διακρίνονται εις τους Σλαύους της Ανατολής και εις τους Σλαύους της Δύσεως.

Οι δεύτεροι οι οποίοι εισήλθον και εις την Ελληνικήν χερσόνησον (περί τούτων ιδέ εις Sonnabend σελ. 72 Πίνακα του Haddon) ανεμείχθησαν με τους Γερμανούς και τους Φράγκους δια να διαχωρισθούν σαφώς των Σλαύων της Ανατολής. Και είναι περίεργον ότι κατά την συμφωνίαν της Γιάλτας οι λαοί αυτοί (Σλαύοι της Δύσεως) ετέθησαν υπό την αιγίδα της ΕΣΣΔ, ως σλαυϊκάί χώραι. Έτι δε πλέον περίεργον είναι πως αυτοί οι οποίοι επολέμησαν τον ναζισμόν δια την οπισθοδρομικήν και απάνθρωπον φυλετικήν θεωρίαν του εδέχθησαν ταύτην προς εμπέδωσιν της παγκοσμίου ειρήνης.

2. Haskel Sonnabend : L' espansione degli Slavi, Roma 1930 σελ. 3. Η λέξις σλαύος προέρχεται εκ της λέξεως σλάβα που σημαίνει δόξαν ή σλόβο που σημαίνει λέξις. Και η λέξις αυτή παραφθαρείσα εις «σλαύον» συναντάται το πρώτον εις τους έλληνας βυζαντινούς κατά τον 8ον αιώνα, και προ αυτών όμως, εις τους Ρωμαίους (H. Sonnabend : σελ. 3).

στοι, συμφώνως προς τους υπό του Προκοπίου και του Θεοφύλακτου διδομένους αριθμούς. Έτι όμως οι διεισδύσαντες εις την Ελληνικήν Χερσόνησον και εις τας νήσους του Αρχιπελάγους Σλαύοι δεν ήσαν αμιγείς τοιούτοι. Διό και παρ' όλην την παραμονήν των εις Πελοπόννησον επί δύο αιώνας, κατά τον Αυτοκράτορα Κωνσταντίνον τον Πορφυρογέννητον, αι πόλεις παρέμειναν καθαρώς ελληνικαί. Εις την ύπαιθρον η ελληνική γλώσσα υπεχώρησε και λόγω της υπό του κατακτητού Τούρκου απαγορεύσεως της μαθήσεως της και της φθοράς της εφ' όσον κατέστη έρμαιον αλβανικών, τουρκικών, σλαυϊκών και φραγκικών γλωσσικών επιδράσεων¹. Παρά ταύτα η ελληνική γλώσσα αντέστη επιτυχώς και επέζησεν. Κατά συνέπειαν δεν είναι ορθή η θέσις του Fallmerayer (Das slawische Element in Griechenland) καθ' ην επηρεάσθη το ελληνικόν στοιχείον από την εισβολήν των Σλαύων, (Welchen Einfluss Hatte die Besetzung Griechenlands durch die Slawen auf das Schicksal Athens und der Landschaft Attica), το εναντίον συνέβη διότι έχομεν εξελληνισθέντας Σλαύους².

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι σημερινοί Έλληνες, είναι περισσότερο βραχυκέφαλοι των Αρχαίων Ελλήνων, τούτο όμως δεν οφείλεται εις την είσοδον των Σλαύων του βου αιώνος, δεδομένου ότι ούτοι ήσαν δολιχοκέφαλοι. Προσέτι θεσμοί ως οι της Ζατρουγα και του Μίρ ουδέποτε ενεφανίσθησαν εις την Ελλάδα ώστε και ο τρόπος παραγωγής των Σλαύων να επηρεάση εκείνον των Ελλήνων³. Και εάν ο θεσμός των «Ισοπάν» εθεωρήθη σλαυϊκός τούτο δεν είναι ορθόν, διότι αφεώρα εις ένα κοινωνικόν στρώμα, το οποίον συναντάται έτι και εις την Ισπανίαν με την ανεπτυγμένην κτηνοτροφίαν. Τοπωνύμια και λέξεις σλαυϊκαί είναι φυσικόν να παρέμειναν εις το λεξιλόγιον των Ελλήνων των Νεωτέρων Χρόνων, τούτο όμως δεν σημαίνει και φυλετικήν μεταβολήν. Διότι τότε θα ηδύνατό τις να ισχυρισθή ότι τουλάχιστον οι ημίσεις Ευρωπαίοι είναι Έλληνες την καταγωγήν. Εάν όμως η Πελοπόννησος δεν εξεσλαυίσθη, τότε πολύ περισσότερο δεν συνέβη το ίδιον με την Μακεδονίαν εις την οποίαν το ελληνικόν στοιχείον πάρε-

ι. Α. β. Χουμανίδη : Οικονομική Ιστορία και η εξέλιξις των Οικονομικών Θεωριών Τόμος Β2 σελ. 687-688.

2. A. Heisenberg : Staat und Gesellschaft des Byzantinischen Reiches σελ. 372. Τούτο όμως οφείλετο και εις την αποψίλωσιν της υπαίθρου από μέρους των κατοίκων της, οίτινες επιζητούντες να αποφύγουν τον εισβολέα ανεζήτησαν καταφύγιον εις τας πόλεις.

3. H. Sonnabend : L' Espansione degli Slavi, σελ. 128 ένθα αναφέρεται εις τον σύγχρονον Έλληνα ως βραχυκέφαλον. Και η θέσις αύτη του Sonnabend είναι μεγίστης σημασίας διότι ενισχύει την θέσιν ετέρου Ρώσου συγγραφέως, του Pedrowsky, ο οποίος ίσως υπερβαλλόντως αλλά εν πάση περιπτώσει ορθώς αντέκρουσε τα σαθρά επιχειρήματα του Fallmerayer και του Koptar. [Περί τούτων ιδέ εις Vasiliev : Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους (ελλ. μετ.) Τομ.

μείνε ισχυρόν και ατίθασσον εις υποταγήν, έτι και κατά την κατάκτησιν της Μακεδονίας υπό των Ρωμαίων¹.

Ο εξελληνισμός όμως του Βυζαντίου εβοήθησε την Μακεδονίαν όχι μόνον να διατήρηση την ελληνικότητα της, την οποίαν άλλωστε ουδέποτε απώλεσε, αλλά και να διαδραματίση σοβαρόν ρόλον μετέπειτα κατά τους νεώτερους χρόνους, υπό την Τουρκοκρατίαν δια να καταστή ο πνεύμων του εμπορίου προς την Ευρώπην².

Η Μακεδονία από των αρχαίων χρόνων ευρίσκεται εις το προσκήνιον της Ιστορίας, μολονότι απομεμακρυσμένη αύτη των Αθηνών, της Κορίνθου και της Σπάρτης εθεωρείτο βάρβαρος περιοχή μη έχουσα σχέσιν με το λίκνον του πολιτισμού της κλασσικής Ελλάδος. Ούτε η γλώσσα και η αυτή θρησκεία εβοήθησαν την Μακεδονίαν να σταθή εις την αυτήν πνευματικήν πρωτοκαθεδρίαν με την μίαν από τας εν λόγω θριαμβεύουσας πόλεις του αρχαίου κλασσικού κόσμου. Το κοινόν όμως αίσθημα της ελληνικής ψυχής υπήρχεν ήδη εν Μακεδονία και κατά την εποχήν των ελληνοπερσικών πολέμων, ως μας πληροφορεί περί τούτου ο Ηρόδοτος. Πράγματι ο αρχαίος ιστορικός μας αναφέρει ότι ο Βασιλεύς των Βισαλτών και της Κρηστωνικής γης (περιοχή της μεσημβρινής Μακεδονίας) ηρνήθη να γίνη δούλος του Ξέρξου και να πολεμήση κατά των άλλων Ελλήνων, οι δε υιοί του παρακούσαντες τούτον παρηκολούθησαν την εκστρατείαν του Ξέρξου και συμμετέσχον εις αυτήν, επιστρέψαντες δε εις τον πατρικόν οίκον ο πατήρ των θεωρήσας τούτους προδότας τους ετύφλωσε³. Και όταν το 337 π.Χ. συνήλθεν εις Κόρινθον το «Κοινόν των Ελλήνων» ο βασιλεύς Φίλιππος Β' της Μακεδονίας προήδρευσε τούτου ως Έλλην. Το ίδιον και ο διαδεχθής τούτον υιός του Αλέξανδρος. Ουχ ήττον και ο εκ Σταγείρων Αριστοτέλης ήτο ο εμπνευστής του Κοινού τούτου των Ελλήνων, επικαλούμενος συν τοις άλλοις και την κοινήν εθνικήν ιδέαν των Ελλήνων προς αντιμετώπισιν των ελοχευόντων κατά της Ελλάδος Περσών.

Πλείστα όσα στοιχεία ιστορικά εκ πηγών (προσώπων ή αντικειμένων, αμέσων ή εμμέσων, συγγενών ή απομεμακρυσμένων) επιβεβαιούν περι της ελληνικότητος της Μακεδονίας. Ουχ ήτον και ο U. Wilcken εις το έργο του «Griechische Geschichte» (Ελλ. μετ. σελ. 278 και επ. σελ. 295 — 296) τονίζει ιδιαιτέρως την ελληνικότητα της Μακεδονίας.

1. Mommsen : Romische Geschichte Band 1,9, σελ. 36.

2. Α.β. Χουμανίδη : Οικονομική Ιστορία και η εξέλιξις των Οικονομικών Θεωριών τόμ. Β1 σελ. 340 κ. επ.

3. Ηροδότου : Ιστοριών (Ουρανία), 116.

Και όπως είναι φυσικόν εις πάσαν χώραν της Γης να εισήλθον διάφορα γένη, φύλα ή και λαοί, ούτω και η Μακεδονία υπέστη τας εισβολάς των Κελτών, των Γόθων, των Βουλγάρων, των Ενετών, των Τούρκων κ.ά. Ουδέποτε όμως ηλλοιώθη εις αυτήν το εθνολογικόν της στοιχείον, διότι η Μακεδονία παρέμεινεν Ελληνική με την αυτήν γλώσσαν, την αυτήν θρησκείαν και ήθη και έθιμα, και προ πάντων με την ελληνικήν εθνικήν συνείδησιν, όπως πάσα περιοχή της ελληνικής γής.

Εκ των όσων ανωτέρω ανεφέραμεν είμεθα προετοιμασμένοι δια να εισέλθωμεν και εις την τελευταίαν επαφήν μας με το θέμα : περί Μακεδονίας και Μακεδόνων, ίνα αντικειμενικώς εξετάσωμεν και δη ανεξαρτήτως των ευπρόσδεκτων ή απωθητικών πηγών της Ιστορίας, το όλον εκ του τίποτε συζητουμένου υπότινων ψευδολόγων και ανθελλήνων ιμπεριαλιστών, ως ο συγγραφεύς V. Bucar του κρινόμενου βιβλίου

Είναι τω όντι περίεργον να συζητείται θέμα Μακεδονίας και Μακεδόνων (!) όταν ολόκληραι περιοχαί εις τας γειτονικός χώρας, αίτινες απεσπάσθησαν του κορμού της Ελλάδος, είτε δια πραξικοπηματικών ενεργειών, είτε δια δολίων διπλωματικών χειρισμών των Μεγάλων Δυνάμεων, θα ηδύναντο να διεκδικηθώσιν υπ' αυτής. Παρά ταύτα ουδέποτε, η Ελλάς ήγειρεν παρόμοιον ζήτημα διότι επιθυμεί και καλώς σχέσεις μετά των γειτόνων της, αλλά και διότι είναι προσηλωμένη εις την ειρήνην. Τούτος είναι και ο λόγος δια τον οποίον οι πύραυλοι της είναι κατεσπαρμένοι εις τους ελαιώνας.

Εν πάση περιπτώσει επανέρχομαι εις το θέμα μου που είναι η βιβλιοκρισία μου εις το ως άνω βιβλίον που διαστρέφει την αλήθειαν και γέμει ψευδολογιών, ανυπόστατων συμπερασμάτων και με παντελή έλλειψιν πηγών, εφ' όσον δεν υπάρχει ούτε μία παραπομπή εις τούτο. Η εις το τέλος δε του βιβλίου παρατιθέμενη πτωχότατη βιβλιογραφία είναι κυρίως γιουγκοσλαυικής προελεύσεως, έτι δε και αύτη σχεδόν δεν αφορά εις τα υπό του συγγραφέως τονιζόμενα δικολαβικά του επιχειρήματα. Ας παρακολουθήσωμεν όμως εκ του σύννεγγυς την επιχειρηματολογίαν του Bucar εις το βιβλίον του *La Macedonia e i Macedoni*.

Ο Bucar ούτε ολίγον ούτε πολύ υποστηρίζει ότι οι Μακεδόνες είναι Σλαύοι που δεν έχουν όμως σχέσιν με τους Βουλγάρους, τους Σέρβους ή τους Έλληνας. Δεν γνωρίζομεν εάν υπάρχει τοιούτον είδος λαού εις την ιστορίαν οπωσδήποτε όμως ευρίσκεται εις την φαντασίαν του συγγραφέως.

Παρά ταύτα ο Bucar δίδει και χωρικά όρια εις την Μακεδονίαν της φαντασίας του υπολογίζοντας ταύτα εις 67.742,2 τετρ. χιλ. (σελ. 31), εκ των οποίων λέγει 34.135 τετρ. χιλ. ανήκουν σήμερον εις την Ελλάδα, 6.481 τετρ. χιλ. εις την Βουλγαρίαν και 25.774 τετρ. χιλ. εις την Σερβίαν (Μακεδονίαν του Βαρδάρη), ενώ εν ελάχιστον μέρος κατέχεται υπό της Αλβανίας αριθμούσα 60.000 ψυχάς. Η

περιοχή αυτή έχει κλίμα μικτόν (μεσογειακόν και ηπειρωτικόν), ως γεωλογικός χώρος δε περιλαμβάνει ορυκτόν πλούτον γρανίτου, βασάλτου, μαρμάρου κ.λ.π. (σελ. 3), ενώ κατέχει θαυμασίαν θέσιν δια το εμπόριον το οποίον έσφυζεν εις την περιοχίν από αρχαίων χρόνων. Παρά δε την οπισθοδρομικήν τουρκικήν κατάκτησιν, κατά τον 18ον αιώνα, εγνώρισε και την βιοτεχνίαν παραλλήλως με το εμπόριον το οποίον εξήγεν τα προϊόντα της περιοχής.

Ο συγγραφεύς επίσης αναφερόμενος εις την ετυμολογίαν της λέξεως «Μακεδονία» λέγει ότι αυτή δεν έχει εισέτι αποσαφηνισθή, αν και αφορά εις την περί την αρχαίαν πόλιν Πέλλαν. Περιέργως δε ο συγγραφεύς αναφερόμενος εις τον Στράβωνα μας λέγει ότι, συμφώνως προς τον αρχαίον γεωγράφον, ο Μακεδών κατά τον μύθον ήτο υιός του Διός και της Τία, θυγατρός του Δευκαλίωνος, δηλ. ελληνικών θεοτήτων (!).

Επίσης ο συγγραφεύς δέχεται την ελληνικήν επίδρασιν επί των Μακεδόνων, διότι ο βασιλεύς Αρχέλαος Α' (418-399 π.Χ.) εκάλεσε Έλληνας συγγραφείς και καλλιτέχνας ώστε ούτοι να επηρεάσουν την χώραν και γλωσσικώς, ούτω δε να εγκαταλειφθή η αρχαία μακεδόνικη (!) (σελ. 5). Κατ' αρχήν ο Bucar υποπίπτει εις το σφάλμα να θεώρηση Έλληνας μόνον τους κατοίκους της «Νοτικής Ελλάδος» και να ισχυρισθή ότι η γλώσσα των Ελλήνων σοφών και καλλιτεχνών επέτυχε να επηρεάση ολόκληρον τον λαόν και όχι την Αυλήν και την άρχουσαν τάξιν, εφ' όσον την εποχήν εκείνην η μάθησις ήτο περιορισμένη εις πολύ μικρόν κύκλον και το Ιερατείον.

Επί Φιλίππου Β' (359-336 π.Χ.) η Μακεδονία τίθεται επί κεφαλής των Ελλήνων, κατόπιν σοβαρών μεταρρυθμίσεων επί της Οικονομίας και της διοργανώσεως του στρατού, ως επίσης και των αντιθέσεων μεταξύ των Πόλεων του κλασσικού κόσμου. Τον Φίλιππον διεδέχθη ο υιός του Μέγας Αλέξανδρος (336 - 323), ο οποίος συνέχισε το όνειρον του πατρός του, να εκδίωξη τους Πέρσας από την επί του Αιγαίου απειλήν των.

Ενταύθα ο συγγραφεύς δεν ποιείται μνείαν του «Κοινού των Ελλήνων», ως και την ελληνικήν ηγεσίαν του Φιλίππου Β' και του Μ. Αλεξάνδρου κατά των απειλούντων την Ελλάδα Περσών. Μετά τον θάνατον του Αλεξάνδρου συνεχίσθησαν οι πόλεμοι μεταξύ των επιγόνων και ενεφανίσθη η απειλή των Γαλατών τους οποίους επέτυχε να εκδίωξη εκ της Μακεδονίας ο Αντίγονος Γονατάς (227-239 π.Χ.), ιδρυτής της δυναστείας των Αντιγονιδών.

Ο μεταξύ Καρχηδώνος και Ρώμης ανταγωνισμός είχαν ως αποτέλεσμα και την εμπλοκήν εις αυτόν του βασιλέως της Μακεδονίας Φιλίππου Ε'(221-179π.Χ.) ο οποίος συνεμάχησε με την Καρχηδόνα, ώστε η Ρώμη αναποφεύκτως να πο-

λεμήση κατά του Φιλίππου και να τον νικήση, κατόπιν μακρών αγώνων, οπότε και η Μακεδονία επί Περσέως- διαδόχου του (171-163) Φιλίππου Ε' -έγινε επαρχία της απέραντου αυτοκρατορίας της Ρώμης.

Η Μακεδονία διηρέθη υπό των Ρωμαίων εις τέσσαρα μέλη ανεξάρτητα και αυτόνομα μη έχοντα πολιτικήν ή οικονομικήν μεταξύ των σχέσιν. Συγχρόνως επεβλήθησαν αι εξής απαγορεύσεις : Η μη κοπή δένδρων δια την ναυπήγησιν πλοίων, η μη διεξαγωγή εμπορίου μεταξύ των επί μέρους νομών, η μη εκμετάλλευσις των ορυχείων χρυσοῦ και αργύρου (σελ. 7). Μεταξύ 149- 142 π.Χ. υπό τας συνθήκας ταύτας της καταπίεσεως ξεσπούν και επαναστάσεις άνευ όμως επιτυχίας (Αυτόθι). Ο συγγραφεύς ενταύθα δεν μας αναφέρει τα αίτια των επαναστάσεων τούτων, την έκτασίν των και την πηγήν των περί αυτών πληροφοριών του. Αναφέρεται όμως ο Bucar εις την μετανάστευσιν Ιλλυριών και Θρακών εντός της περιοχής της Μακεδονίας, καθώς επίσης και Ιταλών συμφώνως προς την υπό των Ρωμαίων υιοθετηθείσαν πολιτικήν.

Επί Αυτοκράτορος Αυγούστου η Μακεδονία καθίσταται συγκλητική επαρχία (27 π.χ.), επί δε Διοκλητιανού ενσωματούται εις την Μέσιακαι επί Μεγάλου Κωνσταντίνου γίνεται επαρχία της Ιλλυρίας, δια να ακολουθήση είτε η μεταμόρφωσις της εις Macedonia Prima, Macedonia Salutaris και Macedonia Secunda (σελ. 8.).

Κατά την διάρκειαν της Ρωμαϊκής κατοχής η Μακεδονία υπέφερε εκ της βαρύτατης φορολογίας, των διοικητικών δαπανών και των της συντηρήσεως του στρατεύματος κατοχής της, της εκμεταλλεύσεως των φυσικών της πόρων και των δαπανών του ικανού αριθμού των στρατευμένων ανδρών της (auxilia), οίτινες επλαισίωσαν τον ρωμαϊκόν στρατόν κατοχής. Κατά τον 3ον μ.Χ. αιώνα η Μακεδονία υπόκειται εις την εισβολήν των βαρβάρων και κατά τον 4ον μ.Χ. αιώνα εις την των Βυζαντινών (!) και των Ούνων, από δε του 6ου αιώνα τίθεται υπό την απειλήν του κύματος των Σλαύων εισβολών, οπότε και κατά τον μυθομανή συγγραφέα, μεταβάλλεται και η εθνική συνείδησις όχι μόνον των Μακεδόνων (!) αλλά και όλων των λαών της Βαλκανικής (!!!) (σελ. 8). Όπως αντιλαμβάνεται ο αναγνώστης δεν πρόκειται περί βιβλίου, αλλά περί «φυλλάδας» προπαγανδιστικού περιεχομένου.

Εν συνεχεία, ο συγγραφεύς, ερμηνεύει την λέξιν «Σλαύος» την οποίαν και συγγέει με τους Σλαβήνους μολονότι, ως μας πληροφορεί, συναντώμεν τον λαόν αυτόν-τους Σλαύους-κατά το δεύτερον ήμισυ του Ιου αιώνα εις την Historia Naturalis του Πλινίου του πρεσβυτέρου και μετά μίαν δεκαετίαν εις την Germanica του Τάκιτου, οι οποίοι αντί «Σλαύοι» φέρουν την ονομασίαν Βένετοι ή Venedi (σελ. 9). Πόθεν όμως προήλθον οι Σλαύοι ; Ο Bucar σπεύδει να μας ενημέρωση ότι κοινή εξόρμησις των ήτο ο Βιστούλας, ο Δνείπερος, ο Δέσνα, η

Δυτική Δβίνα και τα Καρπάθεια. Οι Σλαύοι εξήσκουν -λέγει - την κτηνοτροφία και το κνήγιον με ισχνήν γεωργικήν καλλιέργειαν περί τον οίκον.

Όταν οι Σλαύοι ετέθησαν υπό την κυριαρχία των Οστρογόθων επαναστάτησαν κατ' αυτών ευρόντες ευκαιρία από την εισβολήν των Ούνων. Ενταύθα, ο συγγραφεύς, δεν ομιλεί ούτε περί αναμείξεως Ούνων και Σλαύων, ούτε περί μεταβολής της γλώσσης των, αλλά αντιπαρέρχεται ταύτα δια να μας πληροφορήση περί της εισόδου των Σλαύων εις το Βυζαντινόν Κράτος επί Αυτοκρατόρων Ιουστινίου (518-527) και Ιουστινιανού (527-565). Προσέτι ο συγγραφεύς, δεν αναφέρεται εις τον αριθμόν των εισβολέων, ενώ δια τους Αβάρους μας πληροφορεί ότι ήσαν 20.000 (σελ. 11), χωρίς βεβαίως να μας αναφέρει την πηγήν. Δεν παραλείπει πάντως να ομιλήση περί της επαναστάσεως του Βυζαντινού στρατεύματος, το οποίον θα κατέστρεφε την δύναμιν των Σλαύων και το οποίον ανεβίβασε εις τον θρόνον τον κεντηρίωνα Φωκάν (602-610). Υπό τας συνθήκας αυτάς επωφεληθέντες οι Σλαύοι εκχύθησαν εντός της επικρατείας του Βυζαντινού Κράτους, βοηθούμενοι υπό των Αβάρων, δια να κατανικηθώσιν όμως προ των πυλών της Κωνσταντινουπόλεως. Παρά ταύτα έστω και κατεσπαρμένοι οι Σλαύοι, απετέλουν απειλήν δια την Αυτοκρατορίαν επί Ηρακλείου, οπότε και το Βυζάντιον ως γνωστόν τελείως εξελληνίσθη, αλλά τούτο αποφεύγει να το υπογράμμιση ο συγγραφεύς, διότι προφανώς δεν τον συμφέρει. Εν τούτοις προς τον σκοπόν όπως αποφυγή τον χαρακτήρισμόν του ως ευθηνόν προπαγανδιστήν, λέγει, ότι θα ήτο υπερβολικόν να είπωμεν ότι η Ελλάς εξησλαυίσθη, υποστηρίζει όμως - εικάζοντας και χωρίς να προσφεύγη εις πηγήν-ότι μέρη τινά εις τα βόρεια της Μακεδονίας δεν παρέμειναν εθνικώς ελληνικά (!) (σελ. 12).

Οι Σλαύοι εν Ελλάδι απέζων εκ της γεωργίας και της κτηνοτροφίας ενώ η μεταλλοτεχνία ήρχετο εις δευτέραν σειράν (σελ. 12).

Οι δούλοι εβοήθουν τούτους εις τας εργασίας των, ούτοι δε ήσαν Σλαύοι και υπέκειντο εις παντοίας καταπιέσεις (σελ. 13). Δεν παραλείπει δε ο συγγραφεύς να αναφερθή και εις την σκληρότητα των Βυζαντινών (σελ. 14). Παρά ταύτα - λέγει ο συγγραφεύς - η Μακεδονία υπέστη εθνικήν και κοινωνικήν μεταβολήν ένεκα της διεισδύσεως των Σλαύων, αφήνει δε να εννοηθή ότι ούτοι θα εκυριάρχουν αυτής εάν δεν ηττώντο υπό των Βυζαντινών. Επέτυχον όμως - συνεχίζει ο ανιστόριτος συγγραφεύς - να κατακτήσουν την Μακεδονίαν οικονομικώς (!) και γλωσσικώς (!) (σελ. 15). Στρατιωτικώς όμως ηττηθέντες (658) υπό του αυτοκράτορος Κωνσταντίνου Β' (641-668) διεσκορπίσθησαν άνευ σοβαράς απειλής δια το Βυζάντιον.

Οι πόλεμοι όμως μεταξύ Βυζαντινών και Σλαύων δεν εσταμάτησαν αλλά συνεχίσθησαν ενώ οι Σλαύοι ηττώμενοι διεσκορπίζοντο, ως τούτο συνέβη και με τους

Βουλγάρους, 208.000 των οποίων ο αυτοκράτωρ Κωνσταντίνος Ε' (741 - 775) μετετόπισεν εις Μ. Ασίαν (σελ. 17). Ουδεμίαν όμως ποιείται, ο Bucar μνειάν δια τον εξελληνισμόν των πέρα της Μακεδονίας περιοχών υπό των βυζαντινών, ομιλεί όμως περί εξελληνισμού των παρά τον Βαρδάρην Τούρκων (!) (σελ. 8). Επί αυτοκράτορος Μιχαήλ Β' (820-821) η Κωνσταντινούπολις ηπειλήθη υπό των Σλαβήνων άνευ όμως επιτυχίας. Το έτος 864 όμως οι Βούλγαροι (Τουρκο-Τάρταροι) επέτυχον, λέγει ο Bucar, να καταλάβουν τεραστίαι εκτάσεις της Μακεδονίας (σελ. 19).

Όταν οι Σλαύοι έφθασαν εις την Βαλκανικήν Χερσόνησον, ως μας πληροφορεί ο Bucar, ευρέθησαν προ οργανωμένης θρησκευτικής κοινωνίας ώστε είτε υπό την πίεσιν της πολιτικής Βυζαντινής εξουσίας τελούντες, είτε της του Πατριάρχου της Κωνσταντινουπόλεως ήρχισαν να αποδέχονται τον χριστιανισμόν (σελ. 20). Και άνευ δισταγμού δια την νοημοσύνην τον αναγνωστών του ο συγγραφεύς προσθέτει : Αλλά ο πλέον έντονος εκχριστιανισμός επετεύχθη, όταν το 862 ο Ρατίσλαος, πρῆγκηψ της Μεγάλης Μοραβίας, εξήτησε από τον αυτοκράτορα Μιχαήλ να του στείλη εμπνευσμένους διδασκάλους δια να διδάξουν την χριστιανικήν θρησκείαν εις τον λαόν του και δη εις Σλαυϊκήν γλώσσαν (σελ. 21). Μετά τα όσα δηλ. ο Bucar, αναφέρει περί καταπιέσεως προς εκχριστιανισμόν δέχεται ότι εξητήθη η αποστολή διδασκάλων οι οποίοι να εκχριστιανίσουν τους Σλαύους, και προς τούτο να γνωρίζουν και την σλαυϊκήν γλώσσαν!. Και ο Bucar μας γνωρίζει ότι απεστάλησαν οι Κωνσταντίνος και Μεθόδιος (σελ. 21) με συνοδείαν μαθητών των. Ο Κωνσταντίνος μετέπειτα μετονομασθείς εις Κύριλλον απέθανε πριν μεταβή εις Ρώμην εις την οποίαν προσεκλήθη υπό του Πάπα μετά του αδελφού του Μεθοδίου, ο οποίος εις Παννονίαν εύρεν μαρτυρικών θάνατον από μέρος του γερμανικού Κλήρου (σελ. 22).

Αλλά και οι μαθηταί τούτων δεν είχαν καλύτεραν τύχην, κακοποιηθέντες, προφυλακισθέντες και διωχθέντες ενώ εκ τούτων ο μαθητής του Μεθοδίου Κλημεντίος ήτο εκείνος ο οποίος ανέπτυξε αξιόλογον δράσιν. Επίσης σπουδαίαν δράσιν εξήσκησε και ο συνεργάτης του Κλημεντίου Ναούμ, ο οποίος ειργάσθη εις Οχρίδα, όπου ιδρύθη και η Σχολή των Κλημεντίου και Ναούμ (σελ. 23).

Τόσον ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος όσον και οι μαθηταί των εδημιούργησαν ολόκληρον κύκλον μαθητών Σλαύων, οι οποίοι και ενεκολπώθησαν την ελληνικήν γλώσσαν, ήτις δια της Εκκλησίας μετέδωσε την Αλφάβητον της εις αυτούς. Πάντα ταύτα δεν αναφέρονται υπό του Bucar ο οποίος τα αντιπαρέρχεται δια να ομιλήση περί του Κρόνιτσερ Χραβάρ υπερασπιστού της σλαυϊκής Αλφαβήτου, ο οποίος πάντως δεν ηδυνήθη κατά τον συγγραφέα να αποσπασθή της Σχολής της Οχρίδος (σελ. 24).

Από της σελ. 24 ο Bucar ασχολείται με τους Βουλγάρους και των επί των Μακεδόνων καταπιέσεων των επί βασιλέων των Συμεών και Πέτρου, καθώς επίσης και με την εξέγερσιν των μπογκόμιλοι, οι οποίοι απέρριπτον την Πάλαιαν Διαθήκην ως αντίθετον του Ευαγγελίου και οι οποίοι δια της δυϊστικής ενατενίσεως του κόσμου υπέστηριζον την πάλην μεταξύ καλού και κακού δηλ. μεταξύ Θεού και Σατανά. Προσέτι δεν ηνέχοντο την παρουσίαν του Ιωάννου του Βαπτιστού, ως μη συνάδουσαν προς το περί βαπτίσεως τυπικόν της Εκκλησίας, τον δε Μωϋσὴν εθεώρουν ὄργανον του διαβόλου ο οποίος εκωδικοποίησε τους ανθρωπίλους νόμους. Οι μπογκόμιλοι προσέτι υιοθέτησαν εν είδος Παυλιανισμού και αντέστησαν εις τα δόγματα της Εκκλησίας.

Εις το εν λόγω θρησκευτικόν κίνημα όμως ο Bucar ανακαλύπτει και κοινωνικός προεκτάσεις, διο και κατά την αίρεσίν των οι πλούσιοι εθεωρούντο υπό των μπογκόμιλων ὄργανα του διαβόλου, καθώς επίσης και οι μετ' αυτών συνεργαζόμενοι. Ο Bucar όμως, παρατηρεί, ότι οι μπογκόμιλοι εμπνέοντο από τον ατομισμόν μολοντί ἔζων εις κοινότητα διακρινόμενοι δια την εκλεκτικὴν των ιεραρχίαν : των τελείων, των απλῶς πιστῶν και των ακροατῶν (σελ. 27).

Ο φόβος όμως του Τσάρου¹ των Βουλγάρων Πέτρου, ἦτο τόσον μεγάλος δια το αιρετικόν τούτο κίνημα ὡστε ἐζήτησε ἀπό τον Πατριάρχην Θεοφύλακτον (933-956) συμπαρατάσασθαι». Ο Πατριάρχης ἀντιθέτως ξεκίνησε ολόκληρον (οργανωμένην ἐκστρατείαν ἐναντίον των μπογκόμιλων ὁμως-ως γράφει ο Πρεσβύτερος Κοσμάς- ο λαός εθεώρει τους μπογκόμιλους ως ἀνθρώπους οι οποίοι υπέφεραν και ἀπέθνησκον δια την δικαιοσύνην (σελ. 28), διό και παρά τας διώξεις διετηρήθησαν ἔστω και συρρικνωθέντες μέχρι της καταλήψεως των περιοχῶν των υπό των Τούρκων.

Η καταπίεσις ὁμως των Μακεδόνων (ο συγγραφεὺς ἐννοεῖ πάντοτε την κατ' αὐτόν ἰδιαιτέραν μειονότητα) υπό των Βουλγάρων συνεχίσθη και κατόπιν ἄλλοτε συγκρουόμενων και ἄλλοτε συμμαχούντων, καταπιεζομένων ὁμως πάντοτε των Μακεδόνων. Ἐνίστε ἐγίνοντο συμμαχίαι μεταξύ Βουλγάρων και Βυζαντινῶν τη υποδείξει της Ρωσίας (ὅπως μεταξύ Πέτρου και Νικηφόρου Φωκά), ἐνώ ἐπὶ βασιλείας Σαμουήλ οὗτος ευρῶν ευκαιρίαν ἐκ της ἀποστολῆς Βυζαντινῶν στρατευμάτων υπό του αυτοκράτορος του Βυζαντίου Βασιλείου Β' (976- 1025) κατὰ του ἀποστατήσαντος Σκληροῦ Βάρδα, δημιούργησε μέγα βουλγαρικόν κράτος εις το οποίον συμπεριελήφθησαν βυζαντινά ἐδάφη. Ἐπὶ πλέον τούτον ἐπλαισίωσαν Βούλγαροι, Σέρβοι, Κροάται, Ἀλβανοί, και Βλάχοι.

1. Τσάρος κατ' ἀρχάς ἐσήμαινε «βασιλεύς» κατόπιν ὁμως ο βασιλεύς ἐκαλεῖτο κρὰλ ἐνώ οι συγγραφεῖς την λέξιν τσάρος βραδύτερον ἐχρησιμοποιοῦν ἐννοούντες τον αυτοκράτορα (V. Bucar : σελ. 31).

Η κοινωνική σύνθεσις του νέου Κράτους ήτο φεουδαλική, των φεουδαρχών βογιάρων διαθετότων εκτάσεις γης αίτινες εκαλλιεργούντο υπό δουλοπάροικων, υπήρχε και ο θεσμός της δουλείας ενώ οι περισσότεροι των γεωργών ήσαν ελεύθεροι (σελ. 31). Όσον αφορά εις τους φόρους τούτοι κατεβάλλοντο εις είδος χωρίς να γνωρίζωμεν περί του είδους των. Επί των ανωτέρω ο συγγραφεύς και πάλιν κατά την προσφιλή συνήθειάν του δεν παραπέμπει εις πηγάς συγγέει δε την έννοιαν του κεφαλαίου με εκείνην του πλούτου, λέγων ότι ο Σαμουήλ διέθετεν απέραντα κεφάλαια εις πολύτιμα αγαθά, χρυσόν και νόμισμα. Ο Σαμουήλ όμως παρά την κυριαρχίαν του αυτήν δεν έκοψε ίδιον νόμισμα (σελ. 37), αλλά εις την επικράτειάν του εκυκλοφόρει το βυζαντινόν (σελ. 31). Προσέτι ο Bucar αναφέρει ότι ο Πάπας και ο Σαμουήλ είχαν στενήν σχέσιν και συμφέρον προς τούτο ίνα αδυνατίσουν την ισχύν του Βυζαντινού Αυτοκράτορος (σελ. 32).

Τελικώς όμως ο Αυτοκράτωρ Βασίλειος Β' αποκαταστήσας την τάξιν εντός του Κράτους του επετέθη απερίσπαστος κατά του Σαμουήλ αποστείλας προς τούτο στράτευμα υπό τον στρατηγόν Νικηφόρον Ουρανόν (σελ. 32) δια να τον νικήση εις την πεδιάδα του Σπερχειού. Το έτος 1001 ο βασιλεύς τεθείς επί κεφαλής του στρατεύματος του, κατά την τελικήν μάχην (1014), συνέτριψε τας ήδη αναιμικάς δυνάμεις του Σαμουήλ, ο οποίος διέφυγε μεν αλλά απέθανε εντός δύο ημερών, όταν τους τυφλωθέντας 14.000-15.000 στρατιώτας του ωδήγησεν προ αυτού ο μόνος εναπομείνας με ένα οφθαλμόν αιχμάλωτος των βυζαντινών (σελ. 33). Και ενταύθα ο συγγραφεύς δεν αναφέρει την πηγήν ούτε και τι είχαν πράξει προηγουμένως οι Βούλγαροι εις βάρος των Βυζαντινών, ενώ ο αριθμός ο διδόμενος υπ' αυτού είναι υπερβολικός, χωρίς τούτο βεβαίως να μειώνει την θηριωδίαν του Βασιλείου Βουλγαροκτόνου.

Εν συνεχεία, ο συγγραφεύς, αφιερώνει σελίδας (σελ. 39 επ.) δια τους αγώνας των Μακεδόνων (!) κατά του Βυζαντίου, χωρίς να εξηγή εάν πρόκειται περί μειονότητος διαφοράν λαών, ενώ αι εξεγέρσεις περιλαμβάνουν χώρον πέρα της σημερινής Ελληνικής Μακεδονίας. Ούτως αναφέρεται εις την Ζέτα, τα Σκόπια Νις και άλλα μαρτυρικά μέρη της ελληνικής εθνότητος.

Από του 1258 ο συγγραφεύς, αναφέρεται εις την γειτνίασιν Βυζαντινών και Σέρβων, οι οποίοι απειλούν το Βυζάντιον ίδια επί Στεφάνου Δουσάν (1331 - 1355), οπότε και οι Σέρβοι επεκτείνονται συνεχώς. Δεν λέγει όμως τίποτε ο συγγραφεύς περί εθνικής μεταβολής των κατακτημένων μερών, αλλά συνεχώς υφαίνει τον ιστόν της κατ' αποκλειστικόν τρόπον περιγραφής των ιστορικών και παραποιοιμένων εν πολλοίς υπ' αυτού γεγονότων. Είτα αναφέρεται εις το κίνημα των Ζηλωτών (1342) και τας προσπάθειας των κατά τόπους φεουδαρχών να θρυμματίσουν την κεντρικήν εξουσίαν (σελ. 43). Εν μέσω των αντιθέσεων τούτων ο βυζαντινός αυτοκράτωρ ανεξήτησε σύμμαχον εις το πρόσωπον του Δουσάν δια να πρόκυψη

η μεταξύ αυτού και Κατακουζηνού συμμαχία (1342), ήτις όμως δεν διτηρήθη, διό και όταν το 1355 απέθανε ο Δουσάν το Βυζάντιον επωφελήθη χωρίς όμως και να απελευθέρωση τας Σέρρας τας οποίας διοίκησε η χήρα του Δουσάν Έλενα μέχρι του 1365, οπότε και η πόλις αύτη, μετά της Δράμας, περιήλθεν εις την Ουγκλέσα Μυράγεβιτς (σελ. 45). Το έτος 1383 οι Τούρκοι καταλαμβάνουν την περιοχόν, αφού αύτη, καθώς και έτεροι περιοχαί, υπέστησαν τας αντιθέσεις μεταξύ των κατακτητών. Ούτω το έτος 1383 οι Τούρκοι κατακτούν και τα Σκόπια ώστε κατά τον 14ον αιώνα η Μακεδονία να καταληφθή υπό των Τούρκων (σελ. 46).

Ο Bucar πριν ομιλήση περί των γεγονότων, τα οποία διεδραματίσθησαν με την υπό των Τούρκων κατοχήν της Μακεδονίας, κάμνει μνείαν και των σχετικών με την διαμορφωθείσαν καθ' όλην ταύτην την περίοδον κουλτούραν εν Μακεδονία παραδεχόμενος την επίδρασιν των Βυζαντινών (σελ. 46) και ήτις ειρήσθω εν παρόδω δεν αφεώρα μόνον εις την σημερινήν επικράτειαν της Μακεδονίας μας αλλά και εις την υπό των Γιουγκοσλαύων και Βουλγάρων κατεχόμενη ν, κατά τον συγγραφέα, μακεδόνικην περιοχόν. Και η κουλτούρα αύτη δεν περιελάμβανε μόνον την αρχιτεκτονική ν και την Ζωγραφικήν αλλά και την μουσικήν. Και ενώ ο συγγραφεύς προσπαθεί να εξεύρη ερείσματα μακεδόνικης - κατά την επινόησίν του και την εύνοιάν του - κουλτούρας καταλήγει ορθώς ότι η Τουρκική κατάκτησις κατέστρεψε πάσαν πνευματικήν δράσιν επί πέντε αιώνας εις την Μακεδονίαν (σελ. 47).

Η διοικήσις του τουρκικού Κράτους είχαν επί κεφαλής τον Σουλτάνον, υπό αυτόν δε τον Βεζύρην - αργότερον Μέγαν Βεζύρην - ο οποίος εν ονόματι του Σουλτάνου διεχειρίζετο τας υποθέσεις του Κράτους ως όργανον του απολυταρχικού ηγεμόνος των Τούρκων, υπό αυτόν δε ήτο το διβάνιον (Συμβούλιον του Κράτους) συντιθέμενον υπό ανωτάτων λειτουργών (σελ. 47).

Η διοικητική εξουσία, κατ' αρχήν, εξησκειτο επί δύο βασιικών περιοχών, της Ανατολής και της Ρωμυλίας, με την πάροδον όμως του χρόνου επήλθεν ετέρα διαίρεσις, των βιαλετιών ή πασαλικίων.

Μικρότερα διοικητική διαίρεσις του Τουρκικού Κράτους ήτο η κάζα με διοικητήν τον Καδή.

Κατά τον 15ον αιώνα οι Εβραίοι υπόκεινται εις διωγμούς, εις την Ιβηρικήν και πολλοί τούτων προστίθενται εις τους ήδη υπάρχοντας εν Ελλάδι. Οι πρόσφυγες Εβραίοι, εγκαθιστάμενοι εις Μακεδονίαν προσδίδουν ώθησιν εις την περιοχόν δια να αναπτυχθή αύτη οικονομικώς (σελ. 48).

Η κατάληψις της Μακεδονίας υπό των Τούρκων - λέγει ο Bucar - εκτούρ-

κευσε πολλούς μακεδόνας δια να χάσουν ούτοι την γλώσσαν των και την εθνικότητα των και να κληθούν τωρμπέσκοι (σελ. 49).

Εν συνεχεία, ο συγγραφεύς, ομιλεί περί εγγείου ιδιοκτησίας και εγγείων σχέσεων υπό την τουρκοκρατούμενην Μακεδονίαν. Αναφέρεται εις τα τσιφλίκια και τους σπαχήδες ως φεουδάρχας, οίτινες εισέπραττον από τον εξηρημένον εκ της γης υπόδουλον ραγιάν, και τον έγγειον φόρον σπένζαν ή ισπέντζαν (σελ. 50).

Τόσον όμως η εξέλιξις της εγγείου ιδιοκτησίας όσον και αι έγγειοι σχέσεις περιγράφονται ουχί ακριβολόγως υπό του συγγραφέως, ο οποίος προτιμά να αναφερθή εις την γεωργίαν, την κτηνοτροφίαν την βιοτεχνίαν, τας συντεχνίας, ορυχεία και το εμπόριον λίαν συνοπτικώς. Από της σελ. 53 ο Bucar περιγράφει την θέσιν της Ορθοδόξου Εκκλησίας κατά την περίοδον ταύτην. Ομιλών περί των συνθηκών θρησκείας αναφέρεται συνεχώς εις την σημερινήν Γιουγκοσλαβικήν Μακεδονίαν (σελ. 53 - 54) παραδεχόμενος την ισχύν του ελληνικού Ορθοδόξου Κλήρου.

Όταν το έτος 1684 ηττήθησαν οι Τούρκοι προ της Βιέννης ιδρύθη η Ιερά Συμμαχία μεταξύ Αυστρίας, Πολωνίας, Βενετίας και Ρωσίας προς τον σκοπόν λέγει να αντιμετωπισθούν οι Τούρκοι (σελ. 57). Και μολονότι τούτο είναι αληθές όμως δεν είναι και η μόνη αιτία της ιδρύσεως της Ιεράς συμμαχίας. Εν πάση περιπτώσει, μετά την ήτταν των Τούρκων, οι χριστιανικοί πληθυσμοί υπεδέχθησαν ενθουσιωδώς την Αυστριακήν διείσδυσιν. Ο Αυστροτουρκικός πόλεμος όμως είχε ως αποτέλεσμα οι Τούρκοι να επιβάλουν προσθέτους δυσβάστακτους φόρους εις την Μακεδονίαν και να δημιουργηθή μέγα χάος εις την Τουρκικήν Αυτοκρατορίαν.

Εν μέσω αυτής της κατακτήσεως ξεσπά η επανάστασις του Karpos (σελ. 57). Η άνοδος εις την θέσιν του Μεγάλου Βεζύρη τον Μουσταφά Πασά Κουμπρουλού μετέβαλε τα πράγματα εις τα Βαλκάνια. Ένα των υιοθετηθέντων μέτρων ήτο η κατάργησις καθ' ολοκληρίαν μιας σειράς εκτάκτων φόρων και η εξαίρεσις από πάσαν πληρωμήν νέων φόρων εις χρέωσιν του προηγούμενου έτους. Συγχρόνως ήρχισαν και αι προπαρασκευαί δια την αποφασιστικήν επίθεσιν εναντίον των επαναστατησάντων Μακεδόνων του Αυστριακού στρατού. Ο συγγραφεύς ομιλών περί επαναστατησάντων Μακεδόνων δεν αναφέρει ποίοι ήσαν αυτοί οι επαναστατησαντες, απλώς όμως με αφέλειαν του έχοντος άγνοιαν ή η θελημένη τοιαύτην, συμπεριλαμβάνει συλλήβδην Έλληνας, Σέρβους και Βουλγάρους, όσοι τούτων έζων εις τας περιοχάς της σημερινής των επικρατείας ομιλών περί επαναστατησάντων Μακεδόνων. Συνεχίζων, ο Bucar, λέγει ότι κατά την περίοδον των διαδραματισθέντων γεγονότων ο Τάρταρος Χάν της Κριμαίας Σελίμ Γκραι έσπευσε να βοηθήση τους Τούρκους (σελ. 58). Το τουρκικόν στράτευμα από της

πλευράς του εκινήθη δια να καταστείλη την επανάστασιν του Καγρος και το πρώτον κτύπημα εδόθη εις Κρίβα Γαλάνη, όπου ευρίσκοντο χιλιάδες τινές επαναστατών, οι οποίοι αντιληφθέντες την μεγαλυτέραν ισχύν των Τούρκων απεσύρθησαν εις Κουμάνοβο. Κατά την με τους Τούρκους σύγκρουσιν ο Καγρος συνελήφθη αιχμάλωτος και ομού μετ' άλλων αιχμαλώτων μετεφέρθη εις Σκόπια. Εις την πόλιν ταύτην ο ηγέτης των επαναστατών, μετά από φρικτά βασανιστήρια εφονεύθη και το πτώμα του ερρίφθη εις τον Βαρδάρην. Ούτως ετερματίσθη η επανάστασις των Μακεδόνων (!) ενώ εις Ρωσίαν εσηματίσθη από φυγάδας ένα στρατεύμα εκ Σέρβων και Βουλγάρων, το οποίον και ωνομάσθη Μακεδονικόν Σύνταγμα προστεθέν εις τον ρωσικόν στρατόν. Είναι φανερά ενταύθα η κατά περιοχίν σύμπραξις Σέρβων και Βουλγάρων και η βοήθεια των Ρώσων προς αντιμετώπισιν των κατεχόντων τα «Στενά» Τούρκων. Εν πάση περιπτώσει το τέλος της επαναστάσεως εκείνης, λέγει ο Bucar, εσήμαινε και την καταστροφήν της περιοχής των επαναστατών και την δημιουργίαν εις αυτήν χαώδους καταστάσεως, ώστε βορειοδυτικώς της Μακεδονίας να εγκατασταθούν Αλβανοί (Αυτόθι). Με την ειρήνην του Καρλόβασι (1699), μεταξύ Τούρκων Οθωμανών και Ιεράς Συμμαχίας, το τουρκικόν Κράτος εν Ευρώπη περιωρίσθη ενώ οι πόλεμοι των Τούρκων κατά τον 18ον αιώνα είχαν δι' αυτούς αρνητικά αποτελέσματα.

Υπό τας συνθήκας ταύτας, η Τουρκία εδέχθη την διείσδυσιν των Δυτικών Κρατών και την εξ αυτών εξάρτησιν ενώ εις το εσωτερικόν της Τουρκίας προεκλήθη-ένεκα των φεουδαλικών σχέσεων-μεγίστη κοινωνική αδυναμία και χάος οικονομικόν (σελ. 59).

Το Τουρκικόν Κράτος εδηώνετο από συμμορίας ενόπλων Τούρκων και Αλβανών ώστε οι χωρικοί να εγκαταλείπουν την γην των προς όφελος των αποικιστών των εδαφών των Αλβανών (σελ. 59). Και ο συγγραφεύς συνεχίζει την περιγραφήν του αναφερόμενος και εις τον Τουρκο-Αυστρορωσικόν Πόλεμον (1787-1792) που προεκάλεσε νέα δεινά εις την περιοχίν που ονομάζει ο συγγραφεύς «Μακεδονία» με την ανεξάρτητον - κατ' αυτόν - ενότητα της. Προχωρών μας ομιλεί περί της συγκεντρώσεως του πληθυσμιακού στοιχείου εις τας πόλεις κατά τον 17ον και 18ον αιώνα, ένεκα της αναζητήσεως ασφαλούς καταφυγίου εις αυτάς. Όσον αφορά εις τα εδάφη των, ταύτα περιήλθον-λέγει ο Bucar - εις τους Τούρκους, Έλληνας, Εβραίους και Μακεδόνας (!) δεν παραλείπει δε να εκθέση και την Εκκλησίαν ως συνεργόν μετά των Τούρκων, ιδιαιτέρως δε τον Πατριάρχην της Κωνσταντινουπόλεως ο οποίος μάλιστα ήλλαξε-κατά Bucar-και τα ονόματα πόλεων, ως η Οχρίς ες Λίχινδον, δια να είναι ταύτα ελληνικά (!) (σελ. 61).

Προχωρών εις την αφήγησίν του ο Bucar ομιλεί περί τουρκικής κουλτούρας (σελ. 61). η οποία εισδύει εις την Μακεδονίαν και δη εις Σκόπια (σελ. 64).

Από του 19ου αιώνας αρχίζει η αναγέννησις της Μακεδονίας, ιδία κατόπιν των μεταρρυθμίσεων του Σουλτάνου Σελίμ Γ'. Κατά το διάστημα τούτο αναδεικνύονται αι πόλεις Σόφια και Μοναστήριον ενώ έτεραι πόλεις, ως είναι τα Σκόπια, Κιουστεντόλ και Βίτολα αποτελούν κέντρα Διοικητικής διαιρέσεως της Μακεδονίας και εις ταύτα ο Bucar προσθέτει την Θεσσαλονίκην και τας Σέρρας. Είτα ο συγγραφεύς ομιλεί περί των αγροτικών μεταρρυθμίσεων του Σουλτάνου Μαχμούτ Β' (1826) δια να προχώρηση ο Αβδούλ Μεγίδ (1839-1861) έτι περισσότερο εις αυτάς, ως επίσης και εις πολιτικούς, ο πόλεμος όμως της Κριμαΐας (1853—1856) ημπόδισε την ολικήν εφαρμογήν των μεταρρυθμίσεων τούτων (σελ. 65).

Από της σελίδος 66 κ. επ. ο Bucar χύνει κροκοδείλια δάκρυα δια την μεταβολήν της γλώσσης της Μακεδονίας (!!!) και τον κατακερματισμόν της κουλτούρας της, ωσάν να μη έχασε η Ελλάς εκ της μεταβολής ταύτης τα κατεχόμενα τμήματα της Ελληνικής Μακεδονίας υπό των Σέρβων και Βουλγάρων. Και ενώ ημείς εθέσαμεν, ως εκ των πραγμάτων τέρμα εις την διεκδίκησιν των εδαφών τούτων, ο Bucar διαμαρτύρεται δια να προσδώση ισχύν εις τα ψευδή επιχειρήματα του. Ομιλών περί της μεταρρυθμίσεως του Χάτι - Χουμαγιούν (1856) (σελ. 68) και των μεταρρυθμίσεων του Αμπτούλ Αλίζ (1867- 1876) καταλήγει με την διοικητικήν διαίρεσιν των βιλαετίων εις ά περιελήφθησαν διάφοραι εθνότητες και θρησκείαι (σελ. 68).

Επίσης οι Τούρκοι προέβησαν και εις τινας άλλας μεταρρυθμίσεις χωρίς όμως να δυνηθούν να δώσουν εις το Κράτος των σύγχρονον μορφήν. Οι δυσβάστακτοι φόροι συνεχίσθησαν, καθώς επίσης και αι καθυστερημένοι έγγειοι σχέσεις. Μεταξύ των μικρών προόδων που εσημειώθησαν ήσαν αι βελτιώσεις των οδών-ιδία ένεκα του Κριμαϊκού Πολέμου-και η προσαρμογή της δομής του Κράτους κατά το πρότυπον των Ευρωπαϊκών Κρατών (σελ. 69).

Ένα αντιμετώπιση τας νέας δαπανάς των το Τουρκικόν Κράτος προέβη εις εξωτερικόν δανεισμόν, ο οποίος μεταξύ 1855-1875 ανήλθεν εις το ποσόν των 5,3 δισ. φράγκων (Αυτόθι). Εννοείται ότι η χορήγησις των δανείων τούτων δεν έγινετο άνευ παραχωρήσεως διαφόρων προνομίων προς τα δανειζοντα κράτη από μέρους του Τουρκικού τοιούτου. Ούτως η Αγγλία, η Γαλλία και η Αυστρία επλημύρισαν με τα προϊόντα των την Τουρκίαν δια να υπεισέλθουν και αι ΗΠΑ. Ενταύθα ο συγγραφεύς δεν αναφέρεται εις την αξίαν των εισαγομένων ,αλλά προφανώς χάριν πολιτικών εντυπώσεων αναφέρεται εις τας ΗΠΑ, ως να εξήγαγεν η χώρα αύτη εις Τουρκίαν τουλάχιστον τόσα προϊόντα όσα και αι μνημονευόμενοι άλλαι χώραι (σελ. 69).

Ο συγγραφεύς δεν παραλείπει να αναφερθή ιδιαιτέρως εις την Γιουγκοσλαυΐαν σχετικώς με το ποτάμιον εμπόριον επί του Βαρδάρη, επίσης αναφέρεται εις την

αναγκαστική ν αγγαρείαν (Κουλούκ) δια την κατασκευήν των οδών, τας οποίας διήνοιγον οι Μακεδόνες (!) υπό την καθοδήγησιν Πολωνών μηχανικών (Αυτόθι). Εις τας αρχάς του 1860 κατασκευάζονται αι πρώται τηλεγραφικά γραμμαί Σκοπίων - Πριστίνας - Βελιγραδίου, Σκοπίων και Βοσνίας, Σκοπίων - Βίτολας - Οχρίδος - Ελβασάν και το 1869 ήρχισε η εμφάνισις των πρώτων σιδηροδρομικών γραμμών (Αυτόθι).

Το έτος 1873 ήρχισε και η λειτουργία της σιδηροδρομικής συγκοινωνίας Σκοπίων-Θεσσαλονίκης δια να επεκταθή αύτη μέσω Κοζόβσκα εις Μητροβίτσαν.

Η Οικονομία κατά τον 19ον αιώνα παρουσιάζει ανόδους και καθόδους. Κατά την διάρκειαν του Πολέμου της Κριμαίας αι υψηλαί τιμαί του σίτου και των άλλων δημητριακών επέδρασαν θετικώς επί της παραγωγής. Η τοιαύτη όμως ευοίωνος κατάστασις δεν διετηρήθη, ένεκα της εισαγωγής εις Ευρώπην σίτου και βάμβακος εξ Ινδιών και Αμερικής, ενώ η Τουρκική κυβέρνησις δεν έπραξε τίποτε προς αντιμετώπισιν της καταστάσεως. Υπολογίζεται - λέγει ο Bucar-ου κατά την περιόδον ταύτην μόνον το 1/5 της καλλιεργησίμου γης εκαλλιεργείτο (σελ. 70), η δε Πύλη επέβαλε φόρους βαρύτατους. Το έτος 1861 εξεδόθη εσωτερικόν δάνειον το οποίον επεβάρυνε τους μακεδόνας χωρικούς (ποίους Μακεδόνας ;)

Μετά τον πόλεμον της Κριμαίας ήρχισεν η μετακίνησις Τατάρων και Κιρκασίων ολιγότερων τούτων διασπαρέντων ανά την Μακεδονίαν, μέρος δε τούτων προέβη εις πράξεις βίας και αρπαγής δια να καταστούν ο τρόμος του τόπου (Αυτόθι).

Παρά την κατάστασιν ταύτην το εμπόριον ηυδοκήμει δια να διοργανώνονται αγοραί και εμποροπανηγύρεις, των οποίων η πλέον ονομαστή ήτο η της Προλέπ ήτις εφιλοξένει εμπόρους και εξ Αλβανίας, Βοσνίας, Σερβίας, Βουλγαρίας και άλλων χωρών της Ευρώπης. Οι έμποροι της Προλέπ πάλιν με την σειράν των επεσκέπτοντο γαλλικάς και γερμανικάς πόλεις (Λυών, Μόναχον, Μπαβιέραν, Λειψίαν). Ετέρα μεγάλη αγορά συγκεντρώνουσα πλήθος εμπόρων δια της εμποροπανηγύρεώς των ήσαν αι Σέρραι εις την οποίαν συγκεντρούντο εμπορεύματα εκ Γερμανίας, Ελβετίας, Αυστρίας, Αγγλίας, Γαλλίας και Βελγίου (σελ. 70).

Η άνθησις δε αύτη του εμπορίου ανέπτυσσε και τα αστικά κέντρα ώστε τούτων ο πληθυσμός να αυξάνεται. Παρά το εμπόριον δε ανεπτύσσετο και η βιομηχανία, ιδία των γουνών, υφασμάτων και της επεξεργασίας του χαλκού, χωρίς όμως και να συνεχισθή η πρόοδος τους ένεκα της εισαγωγής Ευρωπαϊκών βιομηχανικών προϊόντων, τα οποία ηδυνάτει να ανταγωνισθή η εγχώριος βιομηχανία

εις ποιότητα και τιμήν (Αυτόθι). Το αποτέλεσμα ήτο η επακολουθήσασα μετανάστευσις προς τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα προς εξεύρεσιν απασχολήσεως (Αυτόθι). Η ανεργία όμως αύτη-λέγει ο Bucar-προεκάλεσε την εμφάνισιν των πετσάλμπαρι - πτωχών μεταναστών εις αναζήτησιν οιασδήποτε εργασίας (σελ. 71).

Ούτω, συμπεραίνει ο συγγραφεύς, παρά τας καταβληθείσας προσπάθειας η Τουρκία παρέμεινε Κράτος οπισθοδρομικόν με εσωτερικός αντιθέσεις αντί να εκσυγχρονισθή, ως εις τούτο απέβλεψαν αι εντός αυτού επιτελεσθείσαι μεταρρυθμίσεις (Αυτόθι).

Αι παντοειδείς καταπιέσεις εξηκολούθησαν ουχί μόνον επί του οικονομικού πολιτικού και κοινωνικού πεδίου, αλλά και επί του πνευματικού ώστε η Μακεδόνικη μπουρζουαζία να αναζήτηση την προστασίαν του Πατριάρχου της Κωνσταντινουπόλεως (Αυτόθι). Και ο συγγραφεύς εξακοντίζει μύδρους κατά της Ορθοδόξου Εκκλησίας αποδίδων εις αυτήν τους οπισθοδρομικούς θεσμούς που επεκράτησαν επί Τουρκοκρατίας (σελ. 74). Επίσης ο Bucar, υποστηρίζει ότι αι ορθόδοξοι Μητροπόλεις προέβαινον εις δανεισμόν χρημάτων εξασκούσαι ρόλον Τραπεζών και με τόκον διακυμαινόμενον μεταξύ 7 % - 12 %. Συγχρόνως αναφέρεται εις εκκλησιαστικά βεράτια και συνεχίζων κάμνει μνείαν του χαρατσίου (σελ. 72), το οποίον προς είσπραξίν του ενεπιστεύθησαν οι Τούρκοι εις την Εκκλησίαν. Το μίσος του συγγραφέως είναι τοιούτον ώστε παραβλέπει τον τρόπον είσπράξεως του χαρατσίου και των άλλων είσπρακτόρων, πλέον δε τούτου αναφέρεται εις το εμπόριον το οποίον διεξήγαγεν η Εκκλησία δι' εικόνων, λειψάνων κ.λ.π. (Αυτόθι). Δεν σταματά όμως μέχρις εδώ, ομιλεί περί της προπαγάνδας της Ελληνικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, η οποία επέβαλε την Ελληνικήν γλώσσαν εις τους Μακεδόνας και την Ελληνικήν Ιστορίαν και παράδοσιν.

Εν συνεχεία ο συγγραφεύς αναφέρεται εις το κίνημα των Ουνιτών οι οποίοι και αυτοί προέβησαν εις καταπίεσιν των Μακεδόνων αποσιωπά όμως το τι υπέστησαν οι ελληνοορθόδοξοι εκ των Ουνιτών (σελ. 73). Οι Βούλγαροι επίσης εισήλθον εις το παίγνιον τούτο των καταπιέσεων των Μακεδόνων με εφημερίδας και περιοδικά βουλγαρικής γλώσσης και έχοντες την προστασίαν του Πατριάρχου της Κωνσταντινουπόλεως προς τον οποίον τελικώς αντεστρατεύθησαν συμμαχήσαντες με τους Μακεδόνας (!) (σελ. 74). Η συμμαχία όμως αύτη δεν διετηρήθη επί μακρόν, λέγει ο Bucar, αι μεταξύ Μακεδόνων και Βουλγάρων διαφοραί ήσαν τόσοσιν μεγάλαι ώστε τελικώς αύτη κατέρρευσε. Οι δε Ρώσσοι υπεισελθόντες εις την συμμαχίαν υπεστήριξαν τους Βουλγάρους εναντίον του Έλληνος Πατριάρχου (σελ. 74). Επωφεληθείς εξ όλων τούτων ο Πάπας ναι μεν δεν ίδρυσε Αρχιεπισκοπάτον εις Οχρίδα όμως επέτυχε να δημιουργήση πυρήνα καθολικών. Αντιθέτως έτερον σκέλος του και το ισχυρότερον, ίδρυσε ίδιον εξαρ-

χάτον το οποίον αντεστρατεύθη εις τας αυθαιρεσίας του Πατριάρχου κατά των Μακεδόνων. Το Εξαρχάτον τούτο διετηρήθη δύο έτη και το έτος 1872 ωνομάσθη ο πρώτος Έξαρχος, τον οποίον όμως δεν ανεγνώρισεν ο Πατριάρχης συγκαλέσας προς τούτο την σύνοδον όλων των οικουμενικών ορθοδόξων Πατριαρχών δια να θεωρήσουν το Βουλγαρικό Εξαρχάτον ως σχισματικόν (σελ. 74-75). Υπό τας νέας ταύτας συνθήκας το Βουλγαρικό Εξαρχάτον - λέγει ο Bucar - επωφελήθη δια να εκβουλγαρίση Μακεδόνικος περιοχάς πράγμα το οποίον είδον με κακόν όμμα Σέρβοι και Έλληνες.

Από της σελίδος 75 και επ. ο Bucar αφιερώνει γραμμάς εναντίον των Βουλγάρων και ομιλεί δια τα λογοτεχνικά έργα των αδελφών Διμιτάρ (1810- 1862), του Κωνσταντίνου Μιλαδίνη (1830-1862), Ραϊκο Τσισνίβωφ (1839-1877) και τίνων άλλων οι οποίοι ειργάσθησαν κυρίως εναντίον της καταπιέσεως Ελλήνων και Τούρκων επί των Μακεδόνων (σελ. 77).

Η συνθήκη του Αγίου Στεφάνου είχε ως συνέπειαν την όξυνσιν των σχέσεων μεταξύ Αγγλίας και Αυστροουγγαρίας, της πρώτης αντιθέτου προς πάσαν επέκτασιν της Βουλγαρίας εκ φόβου εξόδου της Ρωσσίας εις την Μεσόγειον, της δευτέρας επιζητούσης διέξοδον εις Θεσσαλονίκην (σελ. 81). Διό και ο Υπουργός των Εξωτερικών Andrassy επεζήτησε την ίδρυσιν αυτονόμου Μακεδονίας υπό την επιρροήν της Αυστρο-Ουγγαρίας. Οι Ρώσοι όμως δι' ίδιον λογαριασμόν αντέδρασαν. Η Συνθήκη πάντως του Αγίου Στεφάνου, λέγει ο Bucar, δυσηρέστησε την Ελλάδα και την Σερβίαν, οπότε με το Συνέδριον του Βερολίνου (1878) επεζητήθη η απαλλαγή από την Συνθήκην του Αγίου Στεφάνου, των Ρώσων επιθυμούντων με το άνοιγμα των εργασιών του Συνεδρίου όπως μεταβληθή το άρθρον το σχετιζόμενον με την Μακεδονίαν. Διό και προέτειναν την ίδρυσιν ενός μακεδόνικου πριγκιπάτου, όπερ όμως δεν εδέχθη η Αυστροουγγαρία (σελ. 82). Από της εποχής αυτής ήρχισε και η μεγάλη διένεξις περί την Μακεδονίαν. Ο Bucar λησμονεί ότι η Μακεδονία αύτη είχε ελληνικήν συνείδησιν, ωμίλει κατά συντριπτικήν πλειοψηφίαν την ελληνικήν γλώσσαν και εδέχετο τον Πατριάρχην της Κων/πόλεως ως ηγέτην της θρησκείας της. Δεν αναφέρει δε ουδαμού περί των Ελλήνων της Σερβικής και Βουλγαρικής Μακεδονίας και των εχόντων ελληνικήν συνείδησιν κατοίκων των Σκοπίων και των άλλων μερών τα οποία κατείχον Βούλγαροι και Σέρβοι. Προσέτι δεν αναφέρει καν ποίοι έξω εις την περιοχήν πριν ούτοι ξεφυτρώσουν και διοργανώσουν τα κόμμιτάτα των ανά την ελληνικήν μακεδονικήν γην. Ο συγγραφεύς βεβαίως δεν παραλείπει να αναφερθή εις τα κομμιτάτα αυτά υπό την ηγεσίαν των Μπερόβσκι, Σταμπόλωφ κ.ά. (σελ. 83 - 84) αφιερώνει όμως τας περισσότεράς γραμμάς δια την ελληνικήν προπαγάνδαν η οποία το 1886 διέθετε 836 σχολεία και σωματεία χαρακτήρος πνευματικού (σελ. 85).

Δεν δύναται όμως να αποφυγή να γράψη δια τας διπλωματικός προσεγγίσεις Σέρβων και Βουλγάρων εις βάρος της Μακεδονίας μας και τας πιέσεις των εις το Πατριαρχείον (σελ. 86 - 87). Η πρόθεσις του δε να διαστρέβλωση την αλήθειαν είναι τοιαύτη ώστε από της σελ. 90 κ. επ. εκθέτει τα σχετικά με το καθοδηγημένον επαναστατικόν κίνημα προς υποδούλωσιν της Μακεδονίας, την περίφημον Makedonska Revolucioneva Organizacija (M.R.O.), ήτις το έτος 1896 μετωνομάσθη εις Tajna Makedonsko - Odrinska - Revolucioneva - Organizacija (TMORO) και είτα εις Vnatesna Makedonka Revolucioneva Organizacija (VMRO) (σελ. 92).

Το έτος 1895 εμφανίζονται εις το προσκήνιον και οι Βούλγαροι Τσέτες ενώ ο πρίγκηψ αυτών Φερδινάνδος ανέλαβε την πρωτοβουλίαν προσεγγίσεως με τους Σέρβους και είτα προσετέθη το 1897 και ο Σέρβος βασιλεύς Αλέξανδρος Ομπρένοβιτς. Ούτος επισκεφθείς την Σόφιαν υπέγραψε μίαν συμφωνίαν βραχείας διαρκείας.

Εναντίον των σχεδίων τούτων εις τα οποία, κατά τον συγγραφέα, ανεμείχθη και η Ελλάς η VMRO εκινήθη δραστηρίως.

Τελικώς όμως οι τρεις κυριώτεροι ηγέται αυτής συνελήφθησαν (1901) ώστε, όταν το 1903 συνήλθε η οργάνωσις εις Συνέδριον μόνον 47 στελέχη δευτέρας σειράς υπήρχον δια να την στηρίξουν. Εν τω μεταξύ ενεφανίσθη ετέρα εξτρεμιστική οργάνωσις, η των Γκεμίτσιοι, οίτινες επεζήτουν να επιβληθούν δια τρομοκρατικών μέτρων εις Μακεδονίαν. Η μεταξύ τούτων και της VRO αντίθεσις προσανατολισμού των επέφερε την σύγκρουσιν εξ ης αμφότεροι ευρέθησαν μειωμένοι (σελ. 98). Ούτως επωφελήθησαν οι Τούρκοι δια να συλλάβουν 2.000 τούτων και ετέρους εφόνευσαν ή απέστειλαν εξόριστους εις Μ. Ασίαν (Αυτόθι).

Τας ανωτέρω οργανώσεις διεδέχθη η Σόβη η οποία προέβη εις δημοσίευσιν του «Μανιφέστου του Κρούσεβο» διακηρύσσοντος τους σκοπούς της επαναστάσεως των Μακεδόνων. Οι Τούρκοι όμως αντέδρασαν με στρατόν 167.000 πεζών 3.700 ιππέων και με οπλισμόν 444 τηλεβόλων υπό την ηγεσίαν του Μπαχινάρ Πασά ο οποίος κατέστρεψε 10.000 οικίας ώστε 100.000 άνθρωποι να μείνουν άνευ στέγης (σελ. 99). Ενταύθα ο συγγραφέυς ομιλεί μόνον περί Σέρβων και ολίγον περί Βουλγάρων, δεν προβαίνει όμως εις ουδεμίαν μνείαν περί επαναστατών Ελλήνων, διότι περιλαμβάνει απαντάς εις τους Μακεδόνας χρησιμοποιών ούτω την πένναν του συμφώνως προς τα μέτρα του. Δια να αποφυγή όμως και τυχόν παρεξηγήσεις ότι αποκλίνει υπέρ των Σέρβων, λέγει ότι εκτός των καταστροφών τας οποίας επέφερον εις την μαρτυρικήν γην οι Τούρκοι, τόσον οι Σέρβοι όσον και οι Βούλγαροι και οι Έλληνες προσεπάθησαν συγχρόνως να επιβληθούν δια της προπαγάνδας των επί της Μακεδονίας ή να την διαιρέσουν μεταξύ των κατά

το συμφέρον των (σελ. 100). Και είναι αληθές ότι προπαγάνδα εξησκειτο από μέρους των Σέρβων και των Βουλγάρων, όπως το ίδιο κάμνει ο Bucar έτι και σήμερα. Δεν παραλείπει μάλιστα ο εν λόγω «ιστορικός» της Μακεδονίας να αναφερθή και εις τα διάφορα «κομιτάτα» προπαγάνδας περί την Μακεδονίαν, τα οποία οργανώθησαν προς τον σκοπόν τούτον εις Ευρώπην και Αμερικην (σελ. 100).

Και ενώ η προπαγάνδα αύτη προώδευεν και οι Ρώσσοι μετά των Αυστρο-Ούγγρων και των Άγγλων εμμηχανορράφουν εις βάρος της Ελληνικής Μακεδονίας, τα σχέδια πάντων ανετράπησαν με την επανάστασιν των Νεότουρκων.

Εις το περί την Μακεδονίαν παίγνιον όμως υπεισήλθεν και έτερος ανθελληνικός παράγων, μας τον παρουσιάζει εν τη ανικανότητι των προπαγανδιστικών του σκοπών ο Bucar ομιλών περί του βιβλίου «Za Makedonekite raboti» (Περί μακεδόνικων δραστηριοτήτων) κάποιου Κρίστο Μιζίρκωφ (1847-1926) συλλογής πέντε δοκιμίων τα οποία εδημοσιεύθησαν εις Σόφίαν. Εις το βιβλίον αυτό ούτε ολίγον ούτε πολύ ο συγγραφεύς υπέστηριζε την ίδρυσιν σλαβικού Βουλγαρο-Σερβο-Κροατικού Κράτους (σελ. 101). Γραφέν όμως εις μακεδονικήν γλώσσαν, λέγει ο Bucar, αι βουλγαρικάί αρχαί δεν εβοήθησαν δια την έκδοσιν του βιβλίου ώστε ελάχιστα αντίτυπα τούτου να πωληθούν. Το βιβλίον όμως τούτο, κατά τον Bucar ήτο αρκετόν δια να ενίσχυση το μακεδονικόν κίνημα. Και, προσθέτομεν ημείς, «εις τούτο αποβλέπει επίσης με το ιδικόν του ο Bucar».

Είναι αληθές ότι Βούλγαροι και Σέρβοι διεμάχοντο δια την ελληνικήν γην της Μακεδονίας, όμως η αδιαφορία των λαών των δια την ανάμειξιν των εις ξένα εδάφη και η ελαχίστη μειονότης Βουλγάρων ή Σέρβων, οι οποίοι τότε κατώκουν εις Μακεδονίαν, είναι γεγονός ότι ηδυνάτει να απορρόφηση τα αντίτυπα της κακόγουστης πλεκτάνης του Μιζίρκωφ. Έτερον δε γεγονός, το οποίον διαφεύγει του Bucar είναι ότι και οι τότε ελάχιστοι Σλαύοι είχαν εθνικήν συνείδησιν ελληνικήν, όπως έχουν και μέχρι σήμερα, παρά τας διώξεις, οι πληθυσμοί της Δημοκρατίας των Σκοπίων και της Ανατολικής Ρωμυλίας. Και ημείς μεν προσηλούμενοι εις την ιδέαν της ειρήνης εις τα Βαλκάνια ουδεμίαν προπαγάνδαν περί το γεγονός τούτο εξασκούμεν, οι υπονομεύοντες, όμως ταύτην εξασκούν ψευδολόγον προπαγάνδαν, ως το περί ου ο λόγος βιβλίον του Bucar.

Από της σελ. 102 κ. επ. ο Bucar εκθέτει τα συμβεβηκότα εις τους κόλπους των κομιτάτων και την δραστηριότητα εις Μακεδονίαν των Νεότουρκων προς κατάπνιξιν παντός απελευθερωτικού κινήματος. Τούτου δε μερίς διοργανώθη από την αριστεράν πτέρυγα των κομιτάτων υπό την ηγεσίαν του Γιάνε Σαντάσκι ο οποίος τα ήνωσε υπό τον τίτλον «Makeno-Odrinska Revolucionerua Organi-

cija Επαναστατική Οργάνωσις της Μακεδονίας και της περιοχής της Ανδριανουπόλεως) και βραχέως ΜΟΡΟ (σελ. 106).

Η οργάνωσις αυτή ήτο ο πυρήν του κατόπιν ιδρυθέντος πολιτικού κόμματος f (1909) υπό τίτλον «Narodna federativna partiza» (N.F.P) δηλ. «Λαϊκόν Ομοσπονδιακόν Κόμμα» (σελ. 106).

Πάσχον όμως το κόμμα τούτο, κατά τον συγγραφέα, από φραξιονισμόν δεν ηδυνήθη να διατήρηση την ισχύν του ώστε από το έτος 1910 να αρχίση η αποδυνάμωσίς του. Ούτως επωφελήθη η δεξιά δια να εξάπλωση υπό τας ευλογίας των Βουλγάρων τρομοκρατίαν υπό την ηγεσίαν του Τεοντόρ Αλεξανδρόφ (σελ. 107).

Ο κίνδυνος όμως των Τούρκων ήνωσε τας δυνάμεις των Σέρβων, Βουλγάρων, Ελλήνων και Μαυροβουνίων εναντίον των, ενώ η Ρωσσία ηυλόγει την μεταξύ Σέρβων και Βουλγάρων συμφωνίαν ίνα φράξη την επιρροήν της Αυστρο-Ουγγρικής μοναρχίας εις τα Βαλκάνια (σελ. 109). Ενταύθα δεν αναφέρει ο Bucar την προσπάθειαν της Ρωσσίας πλην των Δαρδανελίων να εξεύρη διέξοδον εις την Μεσόγειον δια της Θεσσαλονίκης με την επέκτασιν των «Μακεδόνων» Σερβο-Βουλγαρικής κατασκευής. Αι προσπάθειαι των Ρώσων, παρά τας μεταξύ των Σέρβων και Βουλγάρων αντιθέσεις, εις το τέλος εκαρποφόρησαν ώστε την 13ην Μαρτίου 1912 να υπογραφή η επιθυμητή συμφωνία, ήτις και περιελάμβανε την μεταξύ των διανομήν της Μακεδονίας συμφώνως προς την γραμμήν την αρχίζουσαν βορείως της Κριβε Παλάνκα και λήγουσαν μέχρι της λίμνης Οχρίδος (σελ. 109). Η Ελλάς προσχωρήσασα εις την κατά των Τούρκων συμμαχίαν και μετά του Μαυροβουνίου υπογράψασα διμερή συμμαχίαν δεν ανεφέρθη εις αυτήν επί εδαφικών θεμάτων.

Η ειρήνη υπεγράφη εν Λονδίνω μετά την ήτταν της Τουρκίας, ενώ οι Σέρβοι ηναγκάσθησαν να αποσυρθούν, τη πείσει της Αυστρο-Ουγγαρίας, βορείως της Αλβανίας και υπέγραψαν μυστικήν συμφωνίαν εναντίον της Βουλγαρίας εις περίπτωσιν καθ' ην αυτή θα εκαλείτο να καταλάβη την Μακεδονίαν (σελ. 110). Ούτως το έτος 1913 (Ιουνίου 29η) ήτο φυσικόν να εκσπάση ο Β' Βαλκανικός Πόλεμος, ο οποίος ετελείωσε με την ήτταν των Βουλγάρων υπό την ηνωμένην ισχύν Σέρβων και Ελλήνων εις τους οποίους προσετέθησαν οι Ρουμάνοι και οι Τούρκοι.

Η επακολουθήσασα ειρήνη του Βουκουρεστίου είχε ως αποτέλεσμα να λάβη η Ελλάς το μεγαλύτερον τμήμα της Μακεδονίας του Αιγαίου, η Κεντρική Μακεδονία (του Βαρδάρη) εδόθη εις την Σερβίαν, το δε υπόλοιπον (Μακεδονία του Πυρίν) έλαβεν η Βουλγαρία ενώ μικρόν μέρος εδόθη και εις την Αλβανίαν (περίπου 60.000 ψυχών). Και ο Bucar χύνει κροκοδίλεια δάκρυα δια την διανομήν αυτήν ήτις εστέρησε «τον μακεδονικόν λαόν» από την αυτονομίαν του.

Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος (1914) διήρσε την Ευρώπην εις τους «Συμμάχους» και τας «Κεντρικάς Δυνάμεις», αίτινες και υπεσχέθησαν εις την Βουλγαρίαν ολόκληρον την «Μακεδονίαν» καί τίνα μέρη της Σερβίας εφ' όσον θα επολέμει παρά το πλευρόν των, όπερ και εγένετο χωρίς όμως η Βουλγαρία να απόκτηση την υπεσχημένην Μακεδονίαν, αφού αι Κεντρικάί Δυνάμεις απώλεσαν τον Πόλεμον. Οι Σύμμαχοι όμως έσπευσαν να ικανοποιήσουν την Βουλγαρίαν, μετά την Μπολσεβικήν επανάστασιν (1917), προσφέροντας με την σειράν των μέρος της Μακεδονίας εις αυτήν (σελ. 113). Η Σερβία όμως αντέδρασεν εις τα σχέδια ταύτα κατά την Συνδιάσκεψιν της Κερκύρας (Ιούνιος, 1917). Και ενταύθα ο Bucar ουδεμίαν ποιείται μνειάν περί Ελλάδος, ως αύτη να μη υπήρχε, να μη αντέδρασε και να ήτο μακράν πάσης συζητήσεως, ίσως διότι ο Bucar θέλει να κατάδειξη ότι δεν ηδύνατο η Ελλάς να ομιλήση περί γης η οποία δεν της ακήκεν (!).

Από της σελ. 117 κ. επ. ο συγγραφεύς ομιλεί περί των γεγονότων τα οποία επηκολούθησαν, μετά την λήξιν του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, περί του κομμουνιστικού κινήματος εν Σερβία και των ζυμώσεων, εθνικών, πολιτικών και κοινωνικών εις την Μακεδονίαν του Βαρδάρη.

Όσον αφορά εις την οικονομίαν της περιοχής, μας πληροφορεί ότι η έκτασις της καλλιεργησίμου γης ανήρχετο το έτος 1921 εις 335,712 εκτάρια των οποίων 75 % αφεώρουν εις δημητριακά και το υπόλοιπον εις άλλας καλλιέργειας ιδία βιομηχανικών φυτών των οποίων η καλλιέργεια κατέστη εντατική (σελ. 123). Η Μεγάλη Ύφεσις του 1929- 1933, είχεν ως αποτέλεσμα αι τιμαί των αγροτικών προϊόντων να εκπέσουν κατά 57 %,

Η έλλειψις ηλεκτρισμού και συγκοινωνιών δεν υπεβोधήθησε την βιομηχανίαν η οποία το 1930 ηρίθμει 36 μονάδας έναντι 16 κατά το παρελθόν (σελ. 124).

Η ανάκαμψις και η σιδηροδρομική γραμμή Βέλες - Στιπ - Κοτσάνι συνέβαλον εις την πρόοδον αυτήν, καθώς και η μετά δέκα έτη διανοιγείσα γραμμή Βέλες - Πρίλεπ - Βίτολα, ήτις συμπλήρωσε την ήδη υπάρχουσαν διεθνή γραμμήν Θεσσαλονίκης-Βελιγραδίου (σελ. 124). Η ανάπτυξις όμως της βιομηχανίας εσήμαινε και την εκπρολετάροποίησιν των βιοτεχνών αίτινες ηδυνάτουν να ανταγωνισθούν τας μεγάλας οικονομικός μονάδας.

Από της σελ. 124 ο Bucar ομιλεί περί της πολιτικής ζωής της Γιουγκοσλαυϊας, την επί βασιλέως Αλεξάνδρου Α' δικτατορίαν, την επανάλειψιν του κοινοβουλευτικού βίου, την ίδρυσιν του εθνικού κόμματος Γιουγκοσλαυϊας και την ηνωμένην αντιπολίτευσιν των παλαιών κομμάτων με επί κεφαλής τον Βλαδίμηρον Μάτσεκ, Πρόεδρον του Κροατικού Κόμματος των χωρικών (σελ. 125). Την ήτταν του δευτέρου κόμματος δεν εξηγεί ο Bucar, επισημαίνει όμως το νόθον

εκλογικόν σύστημα, το οποίον παρά την διαφοράν μόνον 700.000 ψήφων έδωσαν 303 έδρες εις το πρώτον κόμμα και μόνον 67 εις το δεύτερον (Αυτόθι).

Το έτος 1936 όμως ενεφανίσθη το Makedonski narodni pokret (λαϊκόν μακεδονικόν κίνημα) (MANAPO), το οποίον ανεζήτησε την συμμετοχήν του εις το κόμμα της αντιπολιτεύσεως. Αύτη όμως δεν το εδέχθη εις τους κόλπους της διά και μετά των κομμουνιστών υπεστήριξε το σερβικόν αγροτικόν κόμμα του Γιοβάνοβιτς (σελ. 125). Μετά τας εκλογάς εκείνας και καθώς το φασιστικόν κόμμα συγκέντρωσε μόνον 0.05 % το MANAPO ουσιαστικώς προσεχώρησε εις το κομμουνιστικόν κόμμα (σελ. 126). Από του σημείου τούτου και εν συνεχεία (σελ. 126-128) ο Bucar ομιλεί περί της πνευματικής ζωής κατά την περίοδον ταύτην αναφερόμενος εις συγγραφείς, ποιητάς, μουσικούς και ζωγράφους ίνα συνδέση την κουλτούραν της περιοχής με τον «μακεδονικόν λαόν» (!) Η Ταχυδακτυλουργία του συγγραφέως ομολογουμένως δεν έχει όρια.

Κατά τα προ του Β' Παγκοσμίου Πόλεμου έτη η Γερμανία εκ των Βαλκανίων είχε μεγάλα οικονομικά πλεονεκτήματα. Εκ Γιουγκοσλαυΐας απερόφα το έτος 1938 το 42 % του συνόλου των εξαγωγών, ενώ η Γιουγκοσλαυΐα εισήγαγεν εκ Γερμανίας το 42,7 %. Και το εμπόριον τούτο ήτο ιδιαιτέρως σημαντικόν δια την Γερμανίαν εφ' όσον εισήγαγε εκ Γιουγκοσλαυΐας βωξίτην, μόλυβδον, χρώμιον, αντιμόνιον και χαλκόν. Αλλά και η Ουγγαρία, η Βουλγαρία και η Ρουμανία συνεδέοντο ολοέν και περισσότερον με την Γερμανίαν.

Το έτος 1939 ο Μουσσολίνι κατέλαβε την Αλβανίαν και την 1ην Σεπτεμβρίου του ιδίου έτους ο Χίτλερ εκτύπησε την Πολωνίαν δια να αρχίση ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος εις τον οποίον περιεπλάκησαν και τα Βαλκάνια, όταν ο Μουσσολίνη εκήρυξε τον Πόλεμον κατά της Ελλάδος. Εις το σημείον τούτο ο Bucar δεν αναφέρεται εις το έπος των Ελλήνων αλλά προχωρεί δια να ομιλήση περί του Βαλκανικού συμφώνου Γιουγκοσλαυΐας, Ρουμανίας, Ελλάδος και Τουρκίας το οποίον εβασίζετο επί της εξασφαλίσεως του εθνικού των χώρου αμοιβαίως κατά πάσης ξένης επιθέσεως. Και τούτο όμως το Σύμφωνον δεν σχολιάζει δια να αναφέρει ότι μόνον η Ελλάς ετήρησε την υπογραφήν της, όταν εις μάτην η Γιουγκοσλαυΐα εκάλει τους άλλους συνυπογράψαντας να τιμήσουν την υπογραφήν των.

Εις το σημείον τούτο ο Bucar ομιλεί πάλιν περί Μακεδόνων, Γιουγκοσλαύων και Βουλγάρων επιζητούντων την εθνικήν των απελευθέρωσιν, αποφεύγει οτις Έλληνας και αναφέρεται εις διενέξεις μεταξύ βασιλικών Οίκων Γιουγκοσλαυΐας, Βουλγαρίας και Ρουμανίας, ως και τας συνεννοήσεις της Βουλγαρίας μετά της χιτλερικής Γερμανίας επί της Δοβρουτσάς και το αίτημα της δι' έξοδόν της εις το Αιγαίον από Δεδέαγατς (σελ. 130). Ούτω το έτος 1941 ο Βούλγαρος Πρόε-

δρος της Κυβερνήσεως Μογδάν Φίλωφ ήλθεν εις Βερολίνον δια να πληροφορήση τον Χίτλερ και τον Ρίμπεντροπ ότι ο Πόλεμος Ελλάδος Ιταλίας προξένησε ανησυχίαν εις τους Μακεδόνας δια τας βλέψεις των Γιουγκοσλαύων επί της Θεσσαλονίκης (σελ. 130).

Ο Χίτλερ όμως, κατά τον συγγραφέα, επιθυμών να έχη με το μέρος του και την Γιουγκοσλαυΐαν απήντησεν ότι το θέμα τούτο, καθώς και πλείστα άλλα θα συνεζητούντο, μετά την λήξιν του Πολέμου, διότι εκείνο το οποίον προείχεν ή το η νίκη.

Προκειμένου όμως περί Ελλάδος την 1η Μαρτίου 1941 ο Χίτλερ υπέγραψεν μετά της Βουλγαρίας συμμαχίαν και συμφωνίαν μετ' αυτών δι' ης τους εδίδετο διέξοδον εις το Αιγαίον. Όταν όμως την 27η Μαρτίου 1941 εξέσπασε η επανάστασις εις Γιουγκοσλαυΐαν ανετράπη και το σχέδιον της Νέας Τάξεως που είχε πριν υπογραφή κατά την μεταξύ Γιουγκοσλαυΐας και Γερμανίας συνθήκην. Τότε ο Χίτλερ εκάλεσε τον πληρεξούσιον υπουργόν της Βουλγαρίας Δρεγάνωφ δια να του ανακοίνωσιν ότι το μακεδονικόν θέμα θα ελύετο συμφώνως προς την επιθυμίαν της Βουλγαρίας. Εν συνεχεία ο Bucar κατηγορεί τον Μιχαήλωφ ότι συνέβαλε δια την εξέγερσιν των Μακεδόνων κατά των Γιουγκοσλαύων.

Η μεταξύ Τσιάνο και Ρίμπεντροπ συνάντησις (20-29 Απριλίου 1941) κατέληξε εις συμφωνίαν επί της διαιρέσεως του Γιουγκοσλαυϊκού Κράτους δια να διαιρεθή και η Ελληνική Μακεδονία (ο Bucar αυτό δεν το λέγει) μεταξύ Βουλγαρίας και Αλβανίας δηλ. Ιταλίας. Υπό τας συνθήκας αυτάς οι Γερμανοί εσημάτισαν οργάνωσιν Centralen Akcionen Komitet, ήτις υπεστήριξε τα Βουλγαρικά συμφέροντα. Συνεχίζων ο συγγραφέας ομιλεί δια τας προς τους ναζιστάς υπηρεσίας της Βουλγαρίας (σελ. 132- 133) και τας προσπάθειας της να εκβουλγαρίση την Μακεδονίαν, μας μολονότι ο πληθυσμός της παρέμεινεν αδιάφορος. Και οι Ιταλοί με την σειράν των ουκ ολίγα έπραξαν εις την υπό των Αλβανών κατεχόμενην Μακεδονίαν (σελ. 135), ενώ γενικώς αι δυνάμεις του Αξονος εκμεταλλεύοντο τας πλουτοπαραγωγικόν πηγάς της Μακεδονίας εις ορυκτά, ξυλείαν και αγροτικά προϊόντα (σελ. 136).

Ο συγγραφέας επίσης αναφέρεται εις την οργάνωσιν της αντιστάσεως υπό των κομμουνιστών ώστε ο Χίτλερ να καθήλωσιν απαραίτητον εις αυτόν στρατόν δια την εις Ρωσίαν εκστρατείαν του και δη εις την Γιουγκοσλαυΐαν. Και ενώ αι δυνάμεις της αντιστάσεως συνειργάζοντο εναντίον του Μιχαήλωφ και των Βουλγάρων, ούτοι με την σειράν των συνεννοούντο προς αντιμετώπισιν του κινήματος αντιστάσεως (σελ. 139). Η πτώσις της φασιστικής διακυβερνήσεως εις Ιταλίαν

είχε ως συνέπειαν την εξάπλωση των παρτιζάνων ανά την Γιουγκοσλαβική Μακεδονία.

Εν τω μεταξύ επήλθε και διαφοροποίησης εις την πολιτικήν της Βουλγαρίας ήτις επεζήτησε απαγκίστρωσιν εκ των δυνάμεων του Άξονος ίνα διάσωση ό,τι ηδύνατο να διασωθή. Οι Γερμανοί παρακολουθούντες τους ελιγμούς τούτους των Βουλγάρων εσκέφθησαν ότι μία Μακεδονία υπό τον Μιχαήλωφ θα τους υπεβοήθη.

Ο Bucar εις το σημείον τούτο του βιβλίου του ουδεμίαν ποιείται μνείαν περί του αγώνος των Ελλήνων, ειμή μόνον ότι οι Γερμανοί (ομάς Ε') διέθεσε 400.000 άνδρας δια την κατοχήν της Ελλάδος και της Αλβανίας (σελ. 143).

Ο Bucar όμως δεν αρκείται εις αυτά, παραθέτει και αριθμούς ίνα κατάδειξη την σύνθεσιν του πληθυσμού της Μακεδονίας (σελ. 145). Έχω τόσον πολύ επηρεασθή από την ψευδολογίαν του συγγραφέως ώστε αντιπαρέρχομαι ωρισμένας ανιαράς και διαστρεβλωτικούς της αληθείας σελίδας δια να παρουσιάσω εις τον αναγνώστην τα περί Μακεδονίας του Αιγαίου ίνα αντιληφθή εις ποίον κατάντημα έχει φθάσει η ξένη προπαγάνδα εις βάρος της εδαφικής ακεραιότητος της πατρίδος μας.

Ο Bucar αρχίζει με την πληθυσμιακήν σύνθεσιν της ελληνικής γης της Μακεδονίας το 1913 η οποία κατ' αυτόν είχε ως εξής : Σύνολον 1.042.000 εξών 329.371 Μακεδόνες (!) 314.836 Τούρκοι, 236.755 Έλληνες, 68.206 Εβραίοι, 44.414 Βλάχοι, 25.302 Αθήγγανοι, 15.081 Αλβανοί (σελ. 203). Επίσης προσθέτει ότι οι Έλληνες ηλολίωσαν τον πληθυσμικόν τούτο στοιχείον ενώ ομιλούν περί 190.000 σλαβόφωνων (!). Δεν γνωρίζω τον ακριβή αριθμόν των σλαβόφωνων δια να τον συγκρίνω με αυτόν που δίδει ο Bucar και ο οποίος κατά την τόσον φιλτάτην εις αυτόν συνήθειαν δεν παραπέμπει εις πηγήν, ουδέποτε όμως ελληνική επίσημος πηγή ανέφερε 190.000 σλαβόφωνους (!). Η γλώσσα όμως δεν μας δίδει μόνον και την έννοιαν της εθνικής συνειδήσεως διότι τότε, κατά τον συγγραφέα, δεν υπάρχει Αμερικανικόν Έθνος, ούτε και Ιταλικόν, ούτε Ελβετικόν, ούτε Αγγλικόν, ούτε Γερμανικόν, αλλά ούτε και Γιουγκοσλαβικόν.

Ο Bucar πλήρης δακρύων αναφέρει ότι η «Μακεδονία του Αιγαίου» περιελθούσα εις την Ελλάδα είχε ως συνέπειαν την διατήρησιν της διοικητικής διαιρέσεως της περιοχής, ως ήτο και επί κυριαρχίας των Τούρκων. Δεν φθάνει όμως μέχρις εκεί, σιωπά δια την κατοχήν της ελληνικής γής της Βορείου Ηπείρου και με υποκρισίαν απaráμιλλον (ομολογουμένως είναι άσος εις το είδος αυτό) λέγει ότι οι Έλληνες επί προσθέτως κατέλαβον και την Δυτικήν Θράκην και την Νότιον Ήπειρον. Και ίνα-συνεχίξει-εγκαθιδρύσουν καλύ-

τερα την κυριαρχίαν των, οι Έλληνες, διήρεσαν την κατεχομένην υπ' αυτών περιοχὴν εἰς τρεῖς γενικὸς διαιρέσεις με τρία βασικά διοικητικὰ κέντρα : Τὴν Θεσσαλονικὴν, τὴν Καβάλαν καὶ τὴν Κοζάνην.

Μετά ἀπὸ τὴν ευχαρίστησιν ταύτην τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ-προφανῶς κατὰ παραγγελίαν γεύματος καὶ κατὰ προτίμησιν φυσικά καὶ τοῦ συγγραφέως- οὗτος εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐξιστῶσιν τοῦ μεταξὺ τῶν δύο πολέμων χρόνου (σελ. 205) χύων πύρην δάκρυα δια τοὺς μουσουλμάνους, καὶ τοὺς Καυκασιανούς (ἕτερον ἔθνος γεννηθέν εἰς τὴν νοσηρὰν προπαγανδιστικὴν τοῦ σκέψιν) καὶ τοὺς Ἀρμενίους, οἱ ὁποῖοι-καθὼς λέγει -ἐξοντώθη σαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ υπέστησαν πάνδεινα δεινά (!) (σελ. 207). Οὕτω τὸ 1928 μόνον 81.984 ωμίλου τὴν μητρικὴν μακεδονικὴν τῶν γλώσσαν (!) καὶ 16.735 τὴν βουλγαρικὴν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τοῦ Αἰγαίου (Αὐτόθι). Ἐπειδὴ ὅμως οἱ διδόμενοι ἀριθμοὶ - χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τὴν πηγὴν-δεν τὸν ικανοποιούν προφανῶς ἔνεκα τῆς μικρᾶς τῶν σημασίας κατ' ἴδιον καὶ αὐθαίρετον υπολογισμὸν ἀναφέρει 220.000 οἱ ὁποῖοι κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ωμίλου τὴν μακεδονικὴν γλώσσαν (σελ. 208). Καὶ ἰδοὺ ἡ παγὶς εἰς τὴν ὁποίαν υποπίπτει ὁ δυστυχὴς προπαγανδιστής. Ἀναφέρεται εἰς τρεῖς ἐλληνικὸς ἐφημερίδας «Ἀκρόπολις» (5ης Ὀκτωβρίου 1930), «Ἐπαρχιακὴν Φωνήν» (16 Νοεμβρίου 1930) καὶ «Μακεδονικὸν Βῆμα» (22 Μαρτίου 1931) υποστηριζούσας τὴν μὴ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἐξάσκησιν πολιτικῆς τοιαύτης ὥστε νὰ γίνῃ ἀφομοίωσις τοῦ μακεδόνικου στοιχείου ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ (!). Ὁμολογεῖ ἐν ἄλλοις λόγοις τὴν ἐλευθερίαν, τῶν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ μειονοτήτων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ἀφοῦ ἤδη ωμίλησε περὶ παντοειδῶν καταπιέσεων.

Ἡ τοιαύτη ὅμως θέσις τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων δὲν ἔχει σχέσιν με τὴν ἐξόντωσαν ξένου στοιχείου πρὸς τὸν ἐλληνικὸν ἔθνος, ἀλλὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῶν πατέρων τῶν. Εἶναι δὲ ἀληθές τούτο διότι ἄλλως δὲν δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ καὶ ἡ ἐθνικὴ συνείδησις τῶν κατὰ Βucar βουλγαροφῶνων ἢ σλαυοφῶνων.

Ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ καὶ περὶ τῆς προσπάθειας ἣτις κατεβλήθη ἵνα αἱ γλώσσαι αὐταὶ ἐπεκταθούν ἀνά τὴν ἐλληνικὴν μακεδονικὴν γῆν καὶ τὰς φυσικὰς ἀντιδράσεις τῶν Ἑλλήνων (σελ. 210-212). Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Bucar, ὁμιλεῖ περὶ τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς, τῶν συνθηκῶν Λωζάννης (1923) καὶ Νεϊγύ καὶ παρουσιάζει κοινωνικὴν ἀναταραχὴν εἰς τὸν ἐλληνικὸν χρόνον τοιαύτην οἷαν θὰ περιέγραφεν ἱστορικὸς προκειμένου περὶ τῆς μπολσεβικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1917. Καὶ ἦτο τόσοσιν μεγάλη - λέγει - ἡ κοινωνικὴ αὐτὴ ἀναταραχὴ ὥστε νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν ὁ στρατηγὸς Πάγκαλος. Οὕτω τὰ πολιτικὰ γεγονότα ὁ Bucar τὰ καθιστὰ κοινωνικά, μνημονεύει ὅμως τὴν ἥτταν τοῦ Πάγκαλου ὑπὸ τοῦ Βενιζέλου καὶ τὴν ἀπεμπόλησιν τῶν προνομίων τὰ ὁποῖα ἐπέτυχεν ἡ

Γιουγκοσλαβία επί της τότε οικονομικής και πολιτικής αποδυναμωμένης Ελλάδος (σελ. 213). Εν πάση περιπτώσει το έτος 1929 εν Γενεύη υπεγράφη, μεταξύ των δύο χωρών, συμφωνία δια την ίδρυσιν γιουγκοσλαβικής ελευθέρας ζώνης εις Θεσσαλονίκην (σελ. 213).

Ο Bucar επίσης ομιλεί περί των βουλγαρικών δικαίων επί της ελληνικής Μακεδονίας (!) και την μετανάστευσιν 32.000 μακεδόνων. Εις Βουλγαρίαν, φυσικά δεν μνημονεύει διόλου τους Έλληνας της Ανατολικής Ρωμυλίας και το Βουλγαρικόν πραξικόπημα, αλλά μόνον την οικονομικήν συμφωνίαν υπό την αιγίδα της Κοινωνίας των Εθνών επί της περιουσίας των μεταναστευσάντων, ήτις και υπεγράφη υπό του Βουλγάρου Υπουργού των Οικονομικών Μολώφ και του Έλληνος Καφαντάρη (9 Δεκεμβρίου 1927). Είτα ο Bucar παραθέτει αριθμούς κατά βούλησιν και ασχολείται με τα εσωτερικά ζητήματα της Ελλάδος (!) (σελ. 215), δια να πιστοποιήση διώξεις «μακεδόνων» υπό των μοναρχικών και του δικτάτορος Μεταξά, ο οποίος εχρησιμοποίησε την ΕΟΝ δια τα κατά των μακεδόνων σχέδια του (!) (σελ. 216), ενώ το 1940 με τον ελληνο-ιταλικόν πόλεμον οι «μακεδόνες» ούτοι ενεκλείσθησαν εις στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ως μη εμπνέοντες εμπιστοσύνην εις το Ελληνικόν Κράτος (σελ. 216).

Από της σελίδος 217 ο Bucar εξετάζει την κατά τον Β' Παγκόσμιον Πόλεμον περίοδον. Κατ' αρχήν αναφέρεται εις την ιταλικήν επίθεσιν και είτα εις την γερμανικήν της 6ης Απριλίου 1941, όταν Ελλάς και Γιουγκοσλαβία αντιμετώπισαν από κοινού την λαίλαπα των χιτλερικών ορδών.

Ως γνωρίζομεν εις τας 20 Απριλίου υπεγράφη η συνθήκη της ήττης μας με την Γερμανίαν, ενώ ο αγών μας συνεχίσθη εις Κρήτην με τα καταστρεπτικά δια τον Άξονα αποτελέσματα, να διασωθή η Μόσχα και ο ρωσικός λαός και να πραγματοποιηθή ο διμέτωπος κατά του Χίτλερ πόλεμος. Ο Bucar δεν εκθέτει τα γεγονότα τα σχετιζόμενα με την ηρωϊκήν εκείνην αντίστασιν του Έθνους μας, εκ της γενναιότητος του οποίου διεσώθη και η περιοχή εκ της οποίας εξακοντίζει ο Bucar τους προπαγανδιστικούς του μύδρους. Και είναι τόσον ψευδολόγος προπαγανδιστής ώστε την αντίστασιν των Ελλήνων εν τη Μακεδονία να την ονομάση αντίστασιν των «Μακεδόνων» (!). Έτι και την αντίστασιν του ΕΛΑΣ υπό τον Καλαμπαλίκην και τον Μάρκον κακοχαρακτηρίζει ως αντιμακεδονικήν (σελ. 220) και αποσιωπά τον ηρωϊκόν αγώνα κατά των κατακτητών του Ποντίου Φωστερίδη (Τσαούς Αντών). Ο Bucar επιτίθεται και κατά του ΕΑΜ διότι τούτο δεν έθεσε μακεδονικόν ζήτημα (σελ. 221). Όσοι δε έλαβον μέρος εις τον ΕΛΑΣ, εκ των κατοίκων της Μακεδονίας, τους εθεώρησε ότι δεν είχαν άλλην επιλογήν ειμή να αγωνισθούν κατά των κατακτητών πυκνώνοντες τας τάξεις του ΕΛΑΣ (σελ. 222). Προχωρεί όμως έτι ενδότερον ο ψευδολόγος συγγραφεύς δια να επιτεθή και κατά του ΚΚΕ λέγων ότι τούτο δεν έβλε-

πε με «καλό μάτι» την πάλην προς απελευθέρωση των Μακεδόνων οι οποίοι συνήργουν ως ενοποιός γέφυρα του κινήματος αντιστάσεως μεταξύ Γιουγκοσλαβίας και Ελλάδος ! Όταν δε ο ΕΛΑΣ ετέθη, μετά του ΕΔΕΣ, υπό την ηγεσίαν του στρατηγείου της Μέσης Ανατολής τα πράγματα δια τους Μακεδόνους - της φαντασίας του Bucar έγιναν έτι χειρότερα. Η 10η μεραρχία του ΕΛΑΣ ετέλει υπό τον στρατηγόν Καλαμπαλίκην με πολιτικόν καθοδηγητήν τον Μάρκον Βαφειάδην οι οποίοι, κατά τον Bucar, παντοιοτρόπως υπενόμειυσαν το αυτονομιστικόν κίνημα. Ούτως η θέσις των «Μακεδόνων» κατέστη δυσχερής παρ' όλον ότι ούτοι διεξήγον αγώνα δι' εκδηλώσεων, απεργιών και πράξεων σαμποτάζ κατά του κατακτητού. Εν άλλοις λόγοις ο Bucar εις τα μυθεύματα του θέτει αργίον ότι οι Έλληνες, είτε αριστεροί είτε συντηρητικοί, ήσαν ηνωμένοι εις τον κοινόν σκοπόν των να καταπνίξουν την εθνικήν συνείδησιν των «Μακεδόνων» (!!!).

Ο Bucar επιτίθεται επίσης και κατά των φασιστών Βουλγάρων αναφερόμενος εις τας παντοειδείς βιαιοπραγίας των και την υπ' αυτών προσπάθειαν απορροφήσεως της Θεσσαλονίκης, ως και την αφομοίωσιν του εν τη Μακεδονία πληθυσμού. Όσον αφορά δε εις την εκτέλεσιν 17 αντεθνικώς δρώντων εν Μακεδονία υπό του ΕΛΑΣ, ο Bucar χύνει δάκρυα διότι ο στρατός τούτος ήτο το στρατιωτικόν όργανον του ΕΑΜ, το οποίον ούτε μίαν λέξιν εθυσίασε εις το πρόγραμμα του δια την ανεξαρτησίαν του «μακεδόνικου λαού» (!) (σελ. 225).

Συνεχίζων, ο Bucar, μνημονεύει την οργάνωσιν SNOF (Slavjano - Makedonski narodno orvoboditelen front) ήτοι «λαϊκόν μέτωπον απελευθερώσεως σλαβομακεδόνων» με επίσημον όργανον την Sloboda (ελευθερίαν) (σελ. 225 - 226), το οποίον όμως εδέχθη την αντίδρασιν του ΚΚΕ, ως επίσης και το μακεδονικόν καμιτάτον το οποίον εξέδιδε το δημοσιογραφικόν όργανον Crvenka zvezda (Ερυθρόν Αστέρα) εις μακεδονικήν γλώσσαν και με ελληνικούς χαρακτήρας (!) (σελ. 226). Ο συγγραφεύς επίσης παραθέτει και άλλα ονόματα οργάνωσεων ενώ δεν παραλείπει να εξάσκηση δριμείαν κριτικήν κατά του ΚΚΕ και του ΕΑΜ διότι δεν συνέτρεξαν εις την προσπάθειαν των οργάνωσεων τούτων δια την ίδρυσιν ανεξαρτήτου μακεδόνικου κράτους και διότι επί πλέον προσεπάθησαν να υποτάξουν τας οργανώσεις των «σλαβομακεδόνων» υπό την αιγίδα των, όπερ και εις τινας περιπτώσεις συνέβη (σελ. 227 κ. επ.).

Ολόκληρον το βιβλίον του Bucar κατά το 95 % είναι αφιερωμένον εις την κατασυκοφάντησιν της Ελλάδος, τελειώνει δε με ετέραν προπαγανδιστικήν επωδόν λέγων ότι οι εναπομείναντες εν τη Μακεδονία του Αιγαίου «Μακεδόνες» καταπιέζονται τόσοσν ώστε να μην απολαμβάνουν ούτε το 1/100 των δικαιωμάτων των Γερμανών του Alto Adige. Δεν σταματά όμως μέχρις εδώ, αλλά προχωρεί δια να είπη ότι οι Έλληνες πνευματικοί άνθρωποι και κρατικοί λει-

τουργοί θα έπρεπε να ερυθριούν όταν επιβεβαιώνουν ότι η Ελλάς ήτο εκείνη η οποία edίδαξε τον πολιτισμόν εις την Ιταλίαν (σελ. 245). Και ταύτα γράφει δι' εσωτερικήν κατανάλωσιν εις την χώραν εις την οποίαν εξέδωσε το βιβλίον του.

Το βιβλίον του Bucar πάντως ανεξαρτήτως των ψευδολογιών του, υποβολιμαίων θέσεων του και των αστήρικτων επιχειρημάτων του, ως επίσης και του ανεύθυνου τρόπου εκθέσεως των ιδεών του, διότι δεν στηρίζονται εις αυθεντικές πηγάς, προσέφερε εις ημάς τους Έλληνας μεγίστην υπηρεσίαν καταδείξας τας βλέψεις των κύκλων εις τους οποίους ούτος κινείται κατά του πατρίου εδάφους μας. Και από της πλευράς αυτής η συμβολή του είναι θετική.